

Yohane

Ackuazécyanéñ séwi busuguc hicñiyec.

¹ Nalé Hénihéniaguc ackuazéc iminéñ kerec. Wañu ackuazéc iminéñ Anutuguc kerec. Wañu ackuazéc iminéñ Anutu. ² Inéñ nalé hénihéniaguc Anutuguc kerec. ³ Iwawai momac yanda imi iwarunec hicñidarec. Wañu iwawai hicñidarec imi moczoñ i qahaciguc ménñ ménda hicñiyec. ⁴ Iwac qeriaiguc kekec imi heyec. Wañu kekec iminéñ ic embac ionac asac mararañ kerec. ⁵ Wañu asac mararañ imi siñi qeriaiguc asarianzac. Wañu siñinéñ ménda héñtegirec.

⁶ Ic ménñ Anutunéñ méliyu iwarunec hayec. Iwac qara imi Yohane. ⁷ Inéñ eñeya héipuc ac niñac ic momac yanda asac mararañ imi ninzénégemu niñac asac mararañac héipucya wammañ zé héipuc ic wamma hayec. ⁸ I eñeya imi asac mararañ imi qahac. Wañu i asac mararañ imuac héipucya wammañ zé hayec. ⁹ Asac mararañ héla ic embac momac momac asari nénécmianzac imi baeciguc hamanecc kerec. ¹⁰ Wañu inéñ baec kurumeñ yomuac qeriaiguc kerec. Wañu baec kurumeñ imi iwac murunec hicñiyec. Wañu baec ic ieneñ i ménda héñteggic. ¹¹ Inéñ eñeyaoc medarec imuaru mayec. Wañu ic embachéra ieneñ i ménda héihéré wammigic. ¹² Néñ héihéré wammima ninzénégic séc Anutuac nambérac wammu niñac qac buña énécmiyec. ¹³ Ic imuhucya imi ic

sac busu igucnec qahac, séwíac siñ igucnec qahac, wañu ic méñac ewa siñ igucnec qahac, néñ Anutu arunec hicñigic.

¹⁴ Wañu ackuazéc imi mia séwi busuguc hicñima sucninaiguc kerec. Keru neñañ iwac edamuya imi hénni, Naña téñgér momacguc kurumén Mañgocarunec hahaya iwac tanec wañec. Wañu ewa hiawac buña zéma ac hélanéñ iwac muru kuaya qema heyec. ¹⁵ Yohanenén iwac héipucya wamma yomuhuc qacma zéauyec; Ic yomuac zéma yomuhuc zéyi; Andénaiguc hazac imi ni ménda hicñiwa becnec kerec. Imuac niñ inén ni nogiczac. ¹⁶⁻¹⁷ Héna ac imi Moseac muru nénécmiyec, néñ ewa hiawac buña zéma ac héla imi Yesu Kristoac murunec hicñiyec imuac niñac neñañ momac yanda iwac ewa hia imi qauqaunec meyiñac meanziñ. ¹⁸ Anutu imi ic méñnéñ méñ ménda héñañec, néñ Anutu hicñi hicñiya momacguc Mañgocyawac qéhéréñaguc kecanzac iminéñ i nénézéyu héñiñ.

¹⁹ Wañu Yohaneac, Gi méré zéma qesimimu niñ Yuda ic Yerusalem igucnec ieneñ hofac oo ic zéma Lewi ic méli énécmigic hagic inén héipuc ac yomuhuc énézéyec; ²⁰ Ni Kristo qahac. Inén imuhuc zéma ac ménda qaecgéma zéauyec. ²¹ Zéyu ieneñ qesimigic; Wañu gi némac ic, gi Elia me? Wañu melemma zéyec; Ni i qahac. Zéyu muñguc zégic; Gi Anutuac tilinñ tilinñ ic hamac zéyec[☆] imi mia me? Zégic zéyec, Qahac. ²² Imuhuc zéyu muñguc qesimigic; Wañu gi méré? Méli nénécmigic hazinñ, imuac kemma ac

☆ **1:21:** Hén 18:15

bakia dimuhuc énézéwiņ? Gi geņga niņ dimuhuc zéanzań? ²³ Zégic Yohanenéh yomuhuc zéyec; Ni imi Anutuac tiliņ tiliņ ic Yesaianéh zéyec éséc nec ic méņ baec kisiaiguc qacma Miņ Kewuac héna mindiņigic dindiņa waņu zézac ewa hétéh imi mia. ²⁴ Waņu méli énécmigic hagic imi Farisaio ic. ²⁵ Waņu ienen qesimima zégic; Gi Kristo qahac, Elia qahac, Anutuac tiliņ tiliņ ic imi qahac, waņu némac niņ ic doku naec énécmianzań? ²⁶ Zégic Yohanenéh yomuhuc énézéyec; Ni dokunéh naec énécmianzua. Waņu suginaiguc ic méņ naņu ini ménda héņtegiczu. ²⁷ Inéh andénaiguc hama* keczac. Waņu ni mamaya imuhucyanéh iwac héna usu hésaya lolacmaņac séc qahac. ²⁸ Waņu haka imi Yodan doku néwéc Yohanenéh doku naec énécmima kerec, Betania ama areņa imuaru hicņiyec.

Anutuac Rama, Yesu.

²⁹ Ama siņima giani yu Yohanenéh héņu Yesu iwac murugeņ hayu yomuhuc zéyec; Héņgic, Anutuac rama baec séc ic embac ionac késpedesgina metecgéma keņkeņa imi erimi. ³⁰ Iwac mia nimma yomuhuc zéyi; Andénaiguc hazac imi ni ménda hicņiwa bec nec kerec imuac niņ inéh ni nogiczac. ³¹ Ni nenaoc i ménda niņyacgé miyi, waņu Israel ic ionac winiņginaiguc iwac kawéya qewa hémmuac niņ hama doku naec énécmianzua. ³² Waņu Yohanenéh yomuhuc héi puc wamma zéyec; Ni Uņa Téréya imi kembo nei tanec wamma kurumeņ iguc nec mama iwac

* **1:27:** Hénia imi hicņima keczac. Kemaņa 30 imuac héņgic.

orucya hanecgeṇa iguc putitima naṇu héṇi. ³³ Ni ménda niṇyacgé miyi, néṇ ni doku naec énécmimaṇ niṇac méli néṇec iminéṇ yomuhuc nézéyec; Ic ménṇ orucya qahaiguc Uṇanéṇ mama nammac, ic iminéṇ Uṇa Téréyanéṇ naec énécmimac. ³⁴ Ni imuac mia héṇi, hémma Ic yomi Anutuac Naṇa zéma héipuc wammiiyi.

Yesuac tohotoho ic méréchéra.

³⁵ Ama siṇjima gianjiyu, Yohanenéṇ ai ic éréhéra iriguc muṇguc baec imuarunec naṅgic. ³⁶ Waṇu Yesu imuaru hama keṇu, hémma yomuhuc zéyec; Héṅgic, Anutuac rama erimi. ³⁷ Zéyu merac éréhéra iereṇ ac imi nimma Yesuac andiaiguc méndacma keṇoc. ³⁸ Keṅic Yesunéṇ liliṅgéma iriru méndacma hayic qesiéércmiyec; Iri némac niṇ wanzaoc? Waṇu iereṇ zéyoc; Rabi, (Neṇaṇ aciguc kiwi ic) gi dimuaru kecaṇaṇ? ³⁹ Zéyic, Hama héṅic zéma érézéyec. Zéyu iereṇ méndacma kemma ama kecaṇec imi hémma kaiwe imuaru momacnec tacgic maria 4 kilok waṇec. ⁴⁰ Ic éréhécc Yohaneac ac nimma Yesu méndaroc iorarunec ic méṇac qara imi Anderea, Simon Peteroac munaya. ⁴¹ Inéṇ walac dara Simon hocmima yomuhuc ézéyec; Niri Mesia mihicṇizic. (Mesia imi Hebiraio ac, Girik aciguc Kristo†) ⁴² Imuhuc zéma wagiru Yesuaru keṇoc. Waṇu Yesunéṇ hémma zéyec; Gi Simon, Yohaneac naṇa, kecma guac Kefa zégémmu. (Kefa imi Girik aciguc melemma zéni Petero.)‡

† **1:41:** Waṇu neṇaṇ neṇaṇ aciguc Halécnéṇ météré mimia.

‡ **1:42:** Neṇaṇ aciguc melemma zéni Zamanziṇ.

⁴³ Ama sinjima gianjiyu, Yesu Galilaia baeciguc kemmanj zé wamma Filipino mihicjima ézéyec; Hama méndac néнна. ⁴⁴ Filipino imi Anderea zéma Petero iorac ama areña yanda Betsaida imuacnec. ⁴⁵ Wañu Filiponéñ Natanael mihicjima yomuhuc ézéyec; Mosenéñ ic méñac héna aciguc oyec, wañu kua meme ic ieneñ momacnec iwac ogic, ic imi mia nini mihicjiziñ. Imi Yesu, Yosefeac naña, Nazarete tañ igucnec. ⁴⁶ Zéyu Natanael inéñ yomuhuc qesimiyec; Nazarete tañ igucnec iwawai hiabia méñ hia hicjimacac séc qahac. Zéyu Filiponéñ yomuhuc zéyec; Hama hénna. ⁴⁷ Wañu Yesunéñ héñu Natanael iwac muru hama nañu yomuhuc ézéyec; Héñgic, ic yomi Israel ic héla, qeriaiguc ikoc méñ ménda hezac. ⁴⁸ Imuhuc zéyu, Natanael inéñ qesimima zéyec; Dimuhuc niñnéñzanj? Wañu Yesunéñ zéyec, Filiponéñ ménda héihéré géñunec fik ic héniaiguc tackecna géñzua. ⁴⁹ Zéyu Natanael inéñ yomuhuc ézéyec; Kiwi ic, gi Anutuac Naña Israel ic nonac Ic kewu. ⁵⁰ Zéyu, Yesunéñ zéyec; Fik ic héniaiguc tacna géñzua, imuhuc gézéwa ninzénge néñzanj? Kecma haka méréra ogicqogira kunéñ kunéñ hémbésémañ. ⁵¹ Imuhuc zéma énézéyec; Ni ac héla gézéwa niñgic; Ini kurumenj añgéyu Anutuac kua meme unjahéra ieneñ Icac Nañawac muru ou kurumenj igucnec eñeñ mama wañgic inicmu.

2

Yesunéñ zéyu dokunéñ wainj wañec.

¹ Ai meme haréwéc wañu Galilaia baec Kana ama arenjaiguc zammaréñ ai meérécmiwiñ zéma azorogic. Wañu Yesuac neñgocya imuaru momacnec kerec. ² Yesu zéma tohotoho ichéra acguc momacnec imuaru héihéré énécmigic. ³ Wañu waiñ qahac wañu neñgocyanéñ Yesu ézéma zéyec; Waiñgina qahac wanzac. ⁴ Zéyu Yesunéñ yomuhuc ézéyec; Neñgoc, imi guac me nuac mazac qahac, naléna ménda hazacnec. ⁵ Wañu Yesuac neñgocyanéñ ai merac yomuhuc énézéyec; Ac ménjac mén énézéyu tohoma wandacmu. ⁶ Wañu ama imuaru doku nomuñ hocnéñ memeya 6 tarec. Imi Yuda ic ieneñ haka silicgina tohoma méragina zuacmu niñac haigic tarec. Wañu doku nomuñ imi hénéñ baña 90 sécya wañec.* ⁷ Wañu Yesunéñ ai merac yomuhuc énézéyec; Nomuñ séc doku qocgéxic kuagina qemac zéyu ieneñ nomuñ séc doku qocgéxic kuaya qedarec. ⁸ Wañu Yesunéñ Degucguc doku kitiwa hima aria galeñaru mema keñgic zéma énézéyu mema keñgic. ⁹ Wañu aria galeñnéñ dokunéñ waiñ wañec imi nema siña nimma waiñ imi dimuacnec hazac imi ménda niñasariyec. Wañu ai merac doku mema hagic ieneñ sac niñgic. Wañu aria galeñnéñ ic embac meyec i héihéré miyec. ¹⁰ Héihéremima inéñ yomuhuc ézéyec; Ic embac tosanéñ walac waiñ hiabia gumu énécmiyu nekecgic qerigina sicsaoc wañu andiaiguc waiñ biria gumu énécmianzu. Wañu guaru imi waiñ hiabia soroc imi añgénéñ tina heyu deguc gumu nénécmizañ. ¹¹ Yesu i Galilaia baec

* **2:6:** 100 lita zézéya.

Kana ama arenjaiguc kiwi méréra walacgina imi wamma edamuya mewininiyu tohotoho ichéra ienen hémma ninzénémigic.

Yesunéh ocmuñ téréya mesolanjyec.

¹² Imuac andiaiguc Yesunéh neñgoc muna zéma tohotoho ichéra momacnec Kafanaum ama arenja yandaiguc hiñgacma imuaru ai meme éréhécdac kecgic.

¹³ Yuda ic ionac Nagu sacyaguc ogicma kenkenja imuac kendon hosuru ducñiyu Yesunéh Yerusalem ekenec. ¹⁴ Ekemma iniru ic embac ocmuñ téréya demin qeriaiguc rama, burumakao zéma kembo nei nénnagémba wañgic. Wañu soukiwa meamu ic enej taticiguc tackecgic.

¹⁵ Imuhuc wañgic Yesunéh lewakan miziyu zikaya wañu iminéh rama zéma burumakao moczon nesi énécmiyu hiñgacdacgic. Wañu soukiwa amukecgic ionac soukiwagina imi héndéh qéndemma zaegina melengic. ¹⁶ Imuhuc wamma ic kembo nei haigic ionac yomuhuc énézéyec; Ini yomi mema yomuaru néngacgic. Mañgocnawac ama ménda mebirigic nénnagémba ama éséc wambac niñac. ¹⁷ Wañu tohotoho ichéra i enej kiwi téréyaiguc ac yomuhuc hezac imi niñqeligic; Guac ama niñ wamba wésé polañnanéh zericnéz Zac. ¹⁸ Wañu Yuda ic ienen yomuhuc melemma ézégic; Gi haka imuhucya wanzañ imuac némac asé kiwi méréra mén séha mena hémbin? ¹⁹ Zégic Yesunéh melemma yomuhuc énézéyec; Ama téréya yomi héricgic, ai meme haréwéciguc neñ mewa yacmac. ²⁰ Zéyu Yuda ic enej yomuhuc zégic; Ama téréya yomi

yawuñ 46 kecma mizicgégic. Wañu geñ ai meme haréwéciguc hia mena yacmac? ²¹ Wañu Yesunéñ ocmuñ téréya zéyec imi eneya séwiya niñ zéyec. ²² Kecma humuc igucnec meqelimiya yaru, tohotoho ichéra ienen Yesuac ac imi niñqelima kiwi téréya zéma ara zéyec imi ninzéhégic.

²³ Yesu i nagu sacyaguc ogicma keñgic imuac kendoñguc Yerusalem kecma kiwi méréra hénia hénia meyu ic sasalanéñ hémma iwac qara ninzéhégic. ²⁴ Wañu Yesunéñ ic inictegicdarec imuac niñ ionac muru ménda héiyec. ²⁵ Inéñ ic onac ewa qeriginaiguc iwawai hezac imi niñtegicdarec imuac ic méñac héniaya nimmañ zé ic onac héipuc ac niñac ménda wañec.

3

Yesunéñ Nikodemo ac kumiyec.

¹ Farisaio ic sugginaiguc ic méñ kerec, qara imi Nikodemo. Ic imi Yuda ic ionac galeñgina méñ. ² Inéñ sinjyaiguc Yesuaru hama zéyec; Kiwi ic, gi kiwi ic méñ Anutu arunec manec imi nini ninziñ. Némac niñ, séséc méréra hénia hénia meanzañ imi Anutu momacnec ménda kecbacnec ic méñnéñ imuhuc memacac séc qahac. ³ Yesunéñ melemma zéyec; Ni ac héla gézéwa niñna, méñ ménda qelima hicñimaciguc imi Anutuac héñgaleñ ama areña yanda imi hia ménda hémmac. ⁴ Zéyu Nikodemonéñ ézéyec; Ic méñnéñ ic yanda wammaguc dimuhuc qelima hicñimac? Dimuhuciguc neñgocyawac héri qeriaiguc muñguc hiñgaru memac? ⁵ Zéyu Yesunéñ melemma zéyec; Ni hélacnec téñgén

gézéwa, méné i doku zéma Uñaiguc qelia ménda hicñima Anutuac héngalen ama arena yandaiguc hia ménda keremmac. ⁶ Séwiiguc hicñizac imi séwi, Uñaiguc hicñizac imi uña. ⁷ Ini kileñdac qelima hicñimu zézua imuac ménda auriwésémañ. ⁸ Luhucnéñ eñeya siñawac keñha wañanzac. Urumeñac niñanzañ wañu dimuacnec hama dimuaru keñanzac imi ménda niñanzañ. Uña igucnec hicñizac imi imuhucyanec. ⁹ Zéyu Nikodemonéñ ara melemma yomuhuc ézéyec; Haka imuhucya imi dimuhuc hia hicñimac? ¹⁰ Zéyu Yesunéñ ara melemma ézéyec; Gi Israel ic ionac kiwi icnéñ iwawai imi ménda niñasarizañ? ¹¹ Ni hélacnec téngéñ gézéwa, nini iwawai niñanzin imuac énézéma iwawai héñanzin imuac héipucya wañanzin, néñ ini héipuc acnina imi kileñ ménda késaanzu. ¹² Ni baecac iwawai énézéwa ini ménda ninzén géanzuiguc kurumeñac iwawai énézémaniguc dimuhuc ninzénégmu? ¹³ Icac Naña kurumeñ igucnec mayec i qahac wañu ic méñnéñ méñ kurumeñiguc ménda eñecac enzac. ¹⁴ Mosenéñ baec kisiaiguc mokoleñ sésécya iciguc hesañgéma meyaru nañec imuhucyanec Icac Naña meyacgic nammac. ¹⁵ Imi mia ninzénégmu ieneñ kekec hémbénaña memuac niñ imuhuc hicñimac.

¹⁶ Anutu i baec ic embac neñañ séha imuhuc goinina héima Naña momacguc téngéñ nénécmiyec. Imi mia méné i ninzénégzac inéñ ménda humuma kekec hémbénaña memac niñac imuhuc wañ nénécmiyec. ¹⁷ Anutunéñ Naña ic neñañ képésicnina zétecgé nénécmimac niñac

ménda méliyu mayec, néné baec ic embac neñan képésicnina igucnec añgénina timac niñac méliyu mayec. ¹⁸ Méné Naña ninzéngeanzac i képésicyaguc ménda zémimac. Wañu mén i naña ménda ninzéngeanzac iwac imi inéné Anutu naña momacguc téngéné iwac qara ménda ninzéngeanzac hénia imuac niñac képésicyaguc bec zémizac. ¹⁹ Asac mararañnéñ baec ic embac sugcinaiguc hazac, néné wawañ memegina biria imuac niñac asac mararañ imuac mézétiti wamma siñiac wamma kecgic haka iminéñ mia képésicyaguc zézéya imuac hénia wanzac. ²⁰ Méné i haka biria wañanzac imi asac mararañ imuac mézétiti wamma wawañ memeya hicñiasariwac niñac asac mararañ imuac ménda haanzac. ²¹ Méné i ac héla tohoanzac inéné wawañ memeya Anutuac qaraiguc wañanzac imi asariyu hémmu niñac asac mararañ imuac haanzac.

Doku naec ai ic Yohanenéné Yesuac héipucya wamma zéyec.

²² Wañu kecma Yesu zéma tohotoho ichéra ienén Yuda baeciguc kemma kecgic. Imuaru inéné iniguc kecma ic embac doku naec énécmiyec. ²³ Salim hosuru Aion baeciguc doku sasala heyu Yohane imuhucyanec imuaru doku naec énécmiyu ic embac ienén toroqema hagic doku naec énécmiyec. ²⁴ Imi mia Yohane hésa amaiguc ménda opocgic nalé imuaru hicñiyec. ²⁵ Wañu Yuda ic ménénéñ Yohane tohotoho ichéra iniguc doku naec naec imuac haka niñac

zéeminij waṅgic. ²⁶ Waṅu merac ienej Yohanearu kemma yomuhuc ézégic; Kiwi ic gi Yodan néwécgeṅaciguc kecna ic ménj giguc keru héniaya zéasarima nénézénec. Waṅu ninzaṅ, inéj mia doku naec haka waṅ énécmiyu ic embac moczoṅ iwac muru kemmanec kenzu. ²⁷ Zégic Yohaneénéj yomuhuc acgina melemma zéyec; Kuc buṅa imi kurumeṅ igucnec ménda miyu ic méjnénj memacac séc qahac. ²⁸ Ni Kristo qahac, néj méli néṅu iwac miha mema hayi imuhuc énézéyi. Acna imuac ini eṅaocnec héipuc wammu. ²⁹ Embac buṅa qeénécmimia imi eu buṅayawac wanzac. Alaya ménj méra mizac inéj iwac niṅ mambéc wamma gezac qeṅe wanzac. Waṅu eu buṅawac ewaya nimma ségiségi yanda wanzac. Imuac nuac ségiségi imi deguc sécgéma hezac. ³⁰ Iwac buṅanéj yandi saima kemmac, néj nuac buṅanéj héréma mamac. ³¹ Ounec mazac inéj iwawai moczoṅ onogicma eṅeṅa keczac. Ménj i baecarunec hicṅizac inéj baecac buṅa ésécnec zéanzac. Waṅu kurumeṅ igucnec mazac inéj iwawai moczoṅ onogicma eṅeṅa keczac.

³² Inéj iwawai hémma niṅaṅec imuac héipucya wamma zéanzac. Waṅu ic ienej iwac héipuc ac ménda aṅgég tianzu. ³³⁻³⁴ Anutunéj méliyec inéj Anutunéj Uṅa imi qétéya qahac waimiyu Anutuac ackuazéc sac zéanzac. Mérénéj ménj iwac héipuc ac aṅgég tizac iminéj Anutu imi héla wanzac imuac oaec zémizac. ³⁵ Maṅgoc imi Naṅawac niṅ wamma iwawai momac yanda imi iwac mériaiguc haidarec. ³⁶ Ménj i Naṅa ninzégégzac i kekec hémbénaṅa mezac. Waṅu

mén i Naña andé qezac imi kekec imi ménda mihicjimac. Wañu Anutuac qeri gericnéñ iwac qacyaguc hezac.

4

Yesunéñ Samaria embac ménjac héniaya zéauyec.

¹ Tohotoho ichéra Yesunéñ énépésima doku naec énécmianzac imi Yohaneac tohotoho ichéra ionac zanégina onogiczac zégic Farisaio ic ienenñ niñgic imi Yesunéñ niñsariyec. ² Héla téngén imi Yesu eneyaoc doku ménda naec énécmiyec, néñ iwac tohotoho ichéra ienenñ naec énécmigic. ³ Wañu Inéñ imuhuc niñsariima Yuda baec waima Galilaia baeciguc muñguc lilingéma keñec. ⁴ Wañu Samaria baec héná tima huanğenñ imuaru kemmanñ zé niñec. ⁵ Kemma Samariawac ama arenja yanda ménñ qara Sika imuaru kereñec. Ama imi Yakopnéñ eneya naña Yosefe baec waimiyec imuac hosuraiguc tarec. ⁶ Wañu imuaru Yakopac doku hogocya heyec. Heyu Yesunéñ héná hakerec imuac niñ kucya qahac wañu baec doku hogocya imuac hosuraiguc mama tarec. Taru bec nalé imi gumpiti ésécnec wañec.

⁷⁻⁸ Wañu tohotoho ichéra ienenñ nene boña mewiñ zéma ama arenja yandaiguc kemma ménda hagicnec Samaria embac ménñéñ doku himañ zé hayu Yesunéñ yomuhuc ézéyec; Gi doku hia gumu némbésémañ? ⁹ Wañu Yuda ic zéma Samaria icnéñ ménda ala wañamuma enac enac kecañgic imuac niñ embac inéñ yomuhuc zéyec;

Gi Yuda icnéj dimuhuc Samaria embac nuaru doku niñ qesinéanzañ? ¹⁰ Wañu Yesunéj yomuhuc ézéyec; Gi Anutuac sese zéma doku niñac gézézac iwac hénia momacnec niñtegicbañnec welec mina kecec hémbénañawac doku gémbacnec. ¹¹ Zéyu embacnéj yomuhuc ézéyec; Miñ Kewu, gi doku hihiga qahac wañu doku hogocya imi hiñgac hiñgara imuac niñ kecec hémbénañawac doku imi dimuacnec hiwésémañ? ¹² Gi yandanina Yakop imi ogiczañ? Inéj doku hogocya yomi nénécmiyec. I eñeyaoc zéma nañhéra zéma ama yañhéra momacnec imuarunec hima nema kecañgic. ¹³ Zéyu Yesunéj ara melemma yomuhuc zéyec; Méñnéj doku yomi nemaciguc muñguc doku niñac wammac. ¹⁴ Wañu méñnéj doku méñ neñ miwa nemaciguc tetecgia qahac doku niñ ménda wammac. Wañu doku iminéj iwac qeraiñguc nalé tetecgia qahac éréma hemimac. ¹⁵ Zéyu embacnéj ézéyec; Doku imuhucya néna nema doku niñac muñguc ménda wammañ. Wañu doku himañ zé yomuaru muñguc ménda hamañ.

¹⁶ Zéyu Yesunéj yomuhuc ézéyec; Kemma guac euga wagicna hamaoc. ¹⁷ Embac imi ara melemma Euna qahac imuhuc ézéyec. Wañu Yesunéj yomuhuc ézéyec; Euna qahac zézañ imi hélacnec. ¹⁸ Gi ic tosara bec mema waidacnec. Wañu ic méñ degucmi mema keczañ imi guac euga qahac, imuac niñ ac zézañ imi hélacnec. ¹⁹ Zéyu embac iminéj zéyec; Miñ Kewu, gi imi Anutuac tiliñ tiliñ ic méñ imi ni niñasarizua. ²⁰ Yanda hécnina ieneñ boña yomuac qahaiguc Anutu mepésigic. Wañu Yuda ic ieneñ yomuhuc

zéselianzu; Anutu mepésimimia imuac ama téréya imi Yerusalem iguc hezac. ²¹ Zéyu Yesunéh ézéyec, Embac zéwa ninzégéna. Nalé mén hayu baec boŋa youmi me Yerusalem qahac, néŋ baec tosaraiguc Maŋgocac mepé qepési wammu. ²² Ini iwawai ménda ninzu imuac mepésianzu. Waŋu kápésic igucnec aŋgéh titi imi Yuda ic nonarunec. Imuac niŋ nini iwawai niŋasariziŋ imuac mepésianziŋ. ²³ Nalé mén hamac imi mia deguc, imuaru mepé qepési ic héla ieneŋ Uŋa Téréya zéma ac hélanéŋnec Maŋgoc mepésimu. Maŋgocnéŋ imuhuc mepési mianzu ionac niŋac kic hihi waŋanzac imuac mia imuhuc zézua. ²⁴ Anutu imi Uŋa, imuac i mepésianzu ieneŋ uŋa zéma ac hélanéŋnec mepésimu. ²⁵ Zéyu embacnéŋ ézéyec; Mesia, Kristo zéanzu, iminéŋ hamac imi ni ninzua. Inéh hama iwawai moczoŋ zéasari nénécmimac. ²⁶ Waŋu Yesunéh ézéyec; Ac gézézua ni imi mia.

Yesuac tohotoho ichéra ieneŋ ama areŋa igucnec lilingéma hagic.

²⁷ Imuhuc zéma keru tohotoho ichéra ieneŋ lilingéma hagic. Hama Yesunéh embac ménguc ac waŋu hémma welicgégic. Waŋu némac iwawai niŋ waŋzaŋ me némac hénia niŋac i guc ac zézaŋ zéma méŋnéŋ hia ménda qesimiyec. ²⁸ Waŋu embac iminéŋ yacma doku nomuŋa waima ama areŋa yandaiguc lilingéma kemma yomuhuc énézéyec. ²⁹ Hagic! Hama ic mén haka ni meani imi moczoŋ zédaczac imi héngic. Iminéh Kristo wanzac me deic? ³⁰ Zéyu ieneŋ ama areŋa yanda waima Yesuaru hagic.

31 Suraiguc tohotoho ichéra enen yomuhuc zéma welecmigic; Kiwi ic, nene nena. 32 Wañu inén yomuhuc énézéyec; Nene mén ini ménda ninzu imi henénzac. 33 Imuhuc zéyu tohotoho ichéra ienen enaocnec zégic; Ic méñnéñ nene mén mehama mizac me? 34 Wañu Yesunén yomuhuc énézéyec; Mélinéñec iwac ewa siña tohoma iwac aiya metecgéman iminén nenena wanzac. 35 Enaoc maso 4 tecgéyu nene héla hicñimac imuhuc ménda zéanzu? Kicgina hima ai sasala imi héñgic bec qaoc qaoc wañu memeyawac séc wanzac. 36 Metocgotocgo minjanén ai héla metocgoanzac imi boñaya bec késama ai héla imi mutulañgéma kekec hémbénañaguc onopoczac. Imuhuc wañu himichimic ic zéma tocgotocgo ic imi momacnec ségiségi wammu. 37 Imuac niñ, Méñnéñ himiru méñnéñ mema tocgezac, zéanzu ac iminén héla wanzac. 38 Neñ enaoc ai yanda ménda megic imuac ai héla imi memu niñac méli énécmizua. Ini méñnéñ ai mema qenzen manzen niñgic imuaru toroqema héla mema tocgezu.

Samaria ic sasala Yesu ninzéhégic.

39 Wañu embac iminén ic imi haka ni wañaji imi moczon zédaczac imuhuc zéyu Samaria ama areña yanda igucnec ic sasala ienen Yesu ninzéhégic. 40 Imuac niñ Samaria ic ienen Yesuaru kemma iniguc kecmac niñac welecmigic inén kaiwe éréhéc i iniguc kerec. 41 Wañu iwac ackuazéc niñac ic embac sasalanén ninzén ninzén ic wañgic. 42 Wañu ienen embac yomuhuc ézégic; Deguc imi nini guac suruc niñac sac qahac, néñ neñaoc ackuazéc kuaya igucnec nimma

ninzéngéziñ. Hélañec! Inéñ Kristo, baec séc ic neñañ añgén titi ic wanzac.

Yesunéñ baec galeñ eñeñawac naña mén mehiaruyec.

⁴³ Kaiwe éréhéc tecgéyu inéñ Galilaia baeciguc keñec. ⁴⁴ Kemma Yesu eñeyaoc yomuhuc zéauyec; Anutuac tiliñ tiliñ ic mén eñeya ama baeciguc keru ménda mepési mianzu. ⁴⁵ Wañu Galilaia ic imi eneñ becñec nagu sacyaguc ogicma keñgic imuac kendoñguc Yerusalem momacñec kemma Yesunéñ ai meyec imi moczoñ héngic imuac niñac inéñ Galilaia baeciguc hayu héihéré migic.

⁴⁶ Wañu inéñ muñguc Galilaia baec Kana ama areñaiguc keñec. Baec imuaru becñec doku melenñ wainñ wañec. Wañu ama imuaru baec galeñ eñeña mén kerec. Wañu iwac naña mén hafi kiyu Kafanaum ama areña yandaiguc hekerec. ⁴⁷ Merac imi humumañ zé wañec imuac niñ ic imi Yesu lilingéma Yuda baec igucñec Galilaia hazac imuhuc zégic nimma iwaru kemma hama naña mehiarumac niñac welecniyec. ⁴⁸ Wañu Yesunéñ yomuhuc ézéyec; Ini séséc méréc méréra zéma kic méréc méréra ménda hémmuiguc kilenñdac ménda ninzéngému. ⁴⁹ Wañu baec galeñ eñeñanéñ zéyec. Miñ Kewu nañna ménda humuyunec focdac mama hawéséna. ⁵⁰ Zéyu Yesunéñ melemma zéyec; Kenna, nañga imi hiaruzac. Wañu ic imi ac Yesunéñ zéyec imi ninzéngéma waima keñec. ⁵¹ Mekemma keru welenñ qeñhéra hama hénaiguc mihicñima yomuhuc ézéma zégic;

Nanğa imi hiaruma keczac. ⁵² Waņu néma naléiguc hiaruyec imuac qesi énécmiyu, Oraņ kaiwe kiwa momacguc waņu hafi geriwa imi békéyec zéma ézégic. ⁵³ Waņu maņgoc imi nalé imuaru Yesunéņ mélimima, Nanğa imi hiaruzac zéyec imi niņasarima eņeya zéma taséhéra momacnec Yesu ninzéhégic. ⁵⁴ Yesunéņ Yudanec Galilaia lilingéma hama kiwi méréra imi meyu hatac éréhéc waņec.

5

Betsaida zékéņiguc Yesunéņ ic méņ mehiaruyec.

¹ Andiaiguc Yuda ic onac kendonj méņ ducņiyu Yesunéņ Yerusalem ekeņec. ² Waņu Yerusalemiguc nagu méņ naņec, qara imi Rama nagu, waņu imuac hosuraiguc zékéņ méņ heyu Hebiraiio aciguc Bezada zéaņgic. Waņu zékéņ imuac giņgiņaiguc hali méra méņ lelecgéma tacgic. ³ Hali imuac qeriaiguc hafi ic sasala; kic hilic, ic hena méragina biria zéma ic puriņa eneņ heaņgic. ⁴ (Ménda hezac.) ⁵ Waņu ic méņ sucginaiguc heyec imi puriņ keru yawuņ 38 waņec. ⁶ Waņu Yesunéņ ic hekerec imi hémma nalé horua heaņec imi niņyacgéma qesimiyec; Gi hiarumaņac zé wanzaņ? ⁷ Zéyu hafi ic iminéņ melemma zéyec; Kuneņ, doku temboņa yaru nalé imuaru ic méņ ménda naņgé nénzac. Imuac niņac nenaoc hiņgacmaņ zéwa méņnéņ nogicma walac hiņgacanzac. ⁸ Zéyu Yesunéņ ézéyec, Yacna! yacma hehega mema kenna. ⁹ Zéyu hafiya nalé imuarunec hiaruyu inéņ heheya mema keņec.

Waᅇu nalé imi mia Sabata. ¹⁰ Imuac niᅇ Yuda ic eneᅇ ic hiaruyec iwac yomuhuc ézégic; Deguc imi Sabata, hehega mema kenzaᅇ imi héna ac logilogiya. ¹¹ Waᅇu inéᅇ yomuhuc melemma énézéyec; Mehiaru nénzac inéᅇ hehega mema kenna imuhuc nézézac. ¹² Zéyu qesimigic; Mérénéᅇ hehega mema kenna zéma gézézac? ¹³ Waᅇu ic sasala kecgic suginaiguc Yesu bec waima keᅇu ic hiaruyec inéᅇ hocma mérénéᅇ imi mia zéma nimma nimbipiyec. ¹⁴ Imuac andiaiguc Yesunéᅇ ocmuᅇ téréyaiguc ic imi mihiçima ézéyec, Ninzaᅇ, gi séwiga hiaruzac. Képésic ménda wambésémang, kecma iwawai biria ogicçogira méᅇnéᅇ hiçigémbac niᅇac. ¹⁵ Waᅇu ic imi kemma Yuda ic yomuhuc énézéyec; Ic mehiaru nénzac iwac çara imi Yesu. ¹⁶ Yesunéᅇ Sabataiguc ai imuhucya imuhucya meançec imuac niᅇ Yuda ic ieneᅇ hazéc wammigic. ¹⁷ Waᅇu Yesunéᅇ yomuhuc énézéyec; Maᅇgocna imi nalé séc ai meyu érékeçma deguc. Waᅇu ni acguc imuhucyanec ai mekeçzua. ¹⁸ Yesunéᅇ Sabata héna ac logima Anutuac niᅇ Maᅇgocna zéma iwac séçiguc waᅇec, imuac niᅇ Yuda ic ieneᅇ muᅇguc méᅇgucnec çehumuwiᅇ zé waᅇgic.

¹⁹ Imuhuc waᅇgic Yesunéᅇ ac bakia yomuhuc énézéyec; Ni ac hélacnec énézézua, némac iwawai Maᅇgocnéᅇ meanzac imuac séc Naᅇaᅇnéᅇ imuhucyanec meanzac. Imuac niᅇ Naᅇa imi eᅇyaoc ai méᅇ ménda meanzac. Maᅇgocnéᅇ meyu hémma imi sac meanzac. ²⁰ Maᅇgoc imi Naᅇa héᅇsorocanzac. Imuac niᅇ aiya meanzac imi moczoᅇ ézéyu héᅇanzac. Anutunéᅇ kiwi

mérera sasala mema Naŋa ézéyu hémmac, waŋu kiwi iminéŋ iwawai héŋanŋu imi ogicdaru ini hémma aurimu. ²¹ Maŋgoc imi ic humumia meqeli énécmima kekec énécmianzac. Imuhucyanec Naŋa imi ic méŋac ewa hia nimma kekec imi mimaŋ zé hia mimac. ²² Maŋgoc imi ic méŋ ménda gésianzac. Waŋu imuac ai imi moczoŋ Naŋa midarec. ²³ Imi mia ic embac moczoŋ Maŋgoc ehéihéi wammianzu imuhucyanec Naŋa imi ehéihéi wammimu niŋac imuhuc wammiyec. Méŋnéŋ Naŋa ehéihéi ménda wammianzac iminéŋ Maŋgoc i méliyec imi ehéihéi ménda wammianzac. ²⁴ Ni hélacnec téŋgéŋ énézézua, méŋnéŋ acna nimma méli néŋec i ninzéŋgézac iminéŋ bec kekec hémbénaŋa mezac. Waŋu kápésiraguc ménda zémimac. Inéŋ bec humuc igucnec qericma kekeciguc kerezac. ²⁵ Hélacnec téŋgéŋ énézézua, nalé méŋ hamanecc hazac waŋu imi mia deguc. Imuaru humumia ieneŋ Anutuac Naŋawac ewaya nimmu. Waŋu nimma tohomu imi eneŋ moczoŋ qelima kecmu. ²⁶ Maŋgoc eneya muru kekec hezac, waŋu inéŋ Naŋa kekec imi miyu iwac muru imuhucyanec hemizac. ²⁷ Waŋu inéŋ Icac Naŋa keczac, imuac niŋ ic gési énécmimiawac qac buŋa miyec. ²⁸ Ac yomuac ménda aurimu. Nalé méŋ ducŋiyu kicsuanŋiguc heanŋu ieneŋ moczoŋ iwac ewaya nimmu. ²⁹ Nimma haka hiabia waŋaŋgic ieneŋ kekecyaguc yacyarawac yacma éréŋic, haka biria waŋaŋgic ieneŋ zégési énécmimiawac yacma érému.

³⁰ Ni nenanec iwawai méŋ hia ménda

memañ. Gezacnanéñ niñanzua séciguc zégési énécmianzua. Nenac ewa siñ niñac qahac, néñ méli néñec iwac ewa siñ méndacma wañanzua. Imuac niñ nuac gésigési ac imi solaña wañanzac.

Yesuac héniaya.

³¹ Ni nenaoc nuac héipuc ac zéwa héipuc acna imi héla qahac wammac. ³² Héicpuc ic ménj keczac imi mia nuac niñ wamma héipuc acna zézac. Wañu iwac héipuc ac imi héla wanzac imi ni ninzua. ³³ Ini Yohaneac muru ic tosara méli énécmigic kenjic inéñ ac hélawac héipuc wamma énézéyec. ³⁴ Wañu ic méñarunec nuac héipuc ac memañac zéma ménda zézua. Wañu ini kekec hémbénaña memu niñac imuhuc énézézua. ³⁵ Yohane imi kifa wamma zema asari énécmiyu ini nalé hotoña iwac asahaiguc ewa hia nimma kecgic. ³⁶ Wañu nuaru héipuc ac ménj Yohaneac héipuc ac ogicogira henénzac. Mañgocnanéñ néñu metecgémañ zéma ai meanzua iminéñ Mañgocnéñ méli néñec imi héipuc wañ nénzac. ³⁷ Wañu méli néñec Mañgoc i enjyaoc mia nuac héipuc wañ nénzac. Wañu ini ewaya zéma tanera komoradac ménj ménda hémma niñgic. ³⁸ Ini méliyu hayec i ménda ninzénjézu imuac niñac iwac ackuazéc imi qeriginaiguc hia ménda haigic heanzac. ³⁹ Ini kiwi téréya igucnec kekec hémbénaña meanziñ imuhuc nimma kiwi téréya imi oloñ nimma kuamuanzu. Wañu kiwi iminéñ mia nuac héipucna wañ nénzac.

⁴⁰ Wañu kekec hémbénaña késamu niñ nuac muru hawiñ niñac ménda wanzu. ⁴¹ Ni ic ienenj mepési némmu niñ ménda wañanzua. ⁴² Wañu

qeriginaiguc Anutuac siña ménda heanzac imi ni ninzua. ⁴³ Ni Maṅgocnawac qaraiguc hazua waṅu ini ménda héihéré néngic. Waṅu ic méhénéṅ eṅeya qaraiguc hamaciguc imi ini kilendac héihéré mimu. ⁴⁴ Ini eṅaocnec mepési amuanzu. Waṅu Anutunéṅ hiabia zéénécmiyu nimmu niṅac ménda waṅanzu. Imuac niṅ dimuhuc ni ninzéṅgé némmu? ⁴⁵ Waṅu nuac niṅ inéṅ Maṅgocac wésiaiguc aciguc nonopocmac imuhuc ménda zému. Ewa qerigina haimianzu Mose inéṅ mia aciguc ini onopocanzac. ⁴⁶ Waṅu Mosenéṅ kiwi oyec imi nuac oyec. Imuac niṅ ini Mose ninzéṅgé miwunec imi ni ninzéṅgé némbunec. ⁴⁷ Waṅu ac kiwi inéṅ oyec imi ménda ninzéṅgézu imuac niṅ acna zézua imi dimuhuc ninzéṅgému?

6

Yesunéṅ ic 5,000 nene gumu énécmiyec.

¹ Nalé imuac andiaiguc Yesunéṅ Galilaia kondun, qara ménṅ Tiberia kondun imi qericma néwécgeṅ kereṅec. ² Waṅu hafi ic mehiaru énécmima kiwi méréra hénia hénia meyu héṅaṅgic imuac niṅ ic embac sasalanéṅ méndac migic. ³ Waṅu Yesunéṅ baec boṅaiguc emma tohotoho ichéra iniguc tacgic. ⁴ Waṅu nalé imuaru Yuda ic onac kendonṅ ménṅ nagu sacyaguc ogicma keṅgic imuac kendonṅnéṅ hosuru hayec. ⁵ Waṅu Yesunéṅ kiwa hima héṅu ic embac sasala iwac muru éréma kecgic Filipoac qesimiyec; Nene dimuacnec boṅa mema ic tuṅ yanda imi gumu énécmi ni nemu? ⁶ Waṅu Yesunéṅ eṅeyaoc némac haka memac imi niṅasarima

i batucgéman zé imuhuc qesimiyec. ⁷ Zéyu Filiponéh melemma zéyec; Ai ic ménjac maso 8 imuac ai boḡawac* sécyá saméh boḡa mewiḡnec imi komoc komoc nemuac séc qahac wambacnec. ⁸ Zéyu tohotoho ichéra suggina igucnec mén Simon Peteroac munaya Andereanéh yomuhuc zéyec; ⁹ Merac komoc mén youmi imi neneyaguc iwaru bali saméh méra mén zéma lambéc éréhéc hemizac, Waḡu imuhucyanéh tuḡ yanda imi onac dimuhuc sécgé énécmimac? ¹⁰ Zéyu Yesunéh zéyec; Énézégic tacmu. Waḡu imuaru luluc sasala heyu tacgic ic zaḡgégina 5,000 imuhuc éséc waḡec. ¹¹ Waḡu Yesunéh saméh imi mema ewa hia ac ézémaguc méndémma ic tacgic sécgina énécmiyec. Waḡu lambéc imuhucyanec wamma énécmiyec. ¹² Negic sécgé énécmiyu inéh tohotoho ichéra énézéyec; Nene tosara waigic taczac imi moczoḡ tocgému, komora mén ménda waimu. ¹³ Zéyu bali saméh méra mén imi negic bororoḡa taru tocgégic sasac 12 kuaya qeḡeya wandarec. ¹⁴ Waḡu ic embac ieneḡ asé kiwi mérera imi hémma yomuhuc zégic; Hélaçnec ic yomi Anutuac tilinḡ tilinḡ ic baeciguc hamac zégic imi mia. ¹⁵ Waḡu Yesunéh ic ieneḡ hama wagicma seliseli wamma eḡaḡ ic kewugina kumuwiḡ zé waḡgic inictegicma wai énécmima eḡeyanec boḡa méniguc muḡguc eḡec.

Yesunéh kondunḡ qahaiguc tima keḡec.

¹⁶ Ama mari waḡu tohotoho ichéra kondunḡ giḡgiḡaiguc hiḡgacgic. ¹⁷ Hiḡgacma imuac-

* **6:7:** Girik aciguc 200 Denarion.

nec kondunj n w cgej Kafanaum ama areja yandaiguc kembiŋ z ma zéiciguc enjic ama sinjyec. Waŋu Yesunéj ionac muru m nda hayunec enacnec keŋgic. ¹⁸ Waŋu luhuc yandan j qeyu kondunj temboja yarec. ¹⁹ Yaru 5 me 6 kilomita puli qema keŋgic Yesunéj doku qahaiguc tima tima z ic hosuraiguc hayu héngic z n ngina hiriyec. ²⁰ Waŋu In j  n z yec; Ni mia, z n ngina m nda hirimac. ²¹ Z yu ienenj ewa hia nimma z iciguc wagicbiŋ z gic, z icn j baec kembiŋ z  waŋgic imuaru bec kendarec.

²² Ama gianjyu ic embac sasala n w cgej kondunj giŋgiŋaiguc naŋgic ienenj yomuhuc niŋasarigic; Oraŋ mariya z ic tosara qahac, n j momacguc sac keru Yesun j tohotoho ich ra iniguc z iciguc m nda enunec enacnec emma keŋgic. ²³ (Waŋu Yesu ewa hiawac ac z ma sam j gumu énécmiyu negic imuac hosuraiguc Tiberianec z ic tosara hagic.) ²⁴ Waŋu imuaru Yesu me tohotoho ichéra ienenj m nda tacgic imi niŋasarima Yesu hocbiŋ z ma zéiciguc emma Kafanaum amaiguc keŋgic. ²⁵ Waŋu ienenj kondunj n w ciguc Yesu mihicŋima yomuhuc qesimigic; Kiwi ic n mac nal iguc you hazan? ²⁶ Z gic Yesunéj yomuhuc  n z yec; Hélacnec t ng j énézézua, ini nuac niŋ waŋanzu imi as  kiwi méréra wamba héngic imuac niŋ qahac, n j nene gumu  n cmiwa negic s cg  énécmiyec imuac niŋ nuac hochoc ai mezu. ²⁷ Nene houanzac imuac aiya m nda memu. Waŋu kekec h mb naŋawac nene imuac aiya memu. Anutu Maŋgocn j niŋu s cg yu Icac Naŋa iwac

mia eneya qara oyu hezac imuac niñac kekec hémbénañawac nene imuhucya imi Icac Nanjanéh énécmimac. ²⁸ Imuhuc zéyu ienen qesimigic, Anutuac aiya mewin zéma némac ai mewin? ²⁹ Zégic zéyec; Anutunéh méli miyu hayec iwac ninzéhégemu iminéñ Anutuac ai wanzac. ³⁰ Zéyu yomuhuc qesimigic; Némac asé kiwi mérera mén mena hémma gi ninzéhégé gémbinjac hezac me? Gi némac ai meanzan? ³¹ Mosenéh[†] kurumeh igucnec saméh gumu énécmiyu negic[☆] imuhuc ogic hezac imuhucyanec neñañ Yanda hécninanéh baec kisiaiguc saméh qara mana imi negic. ³² Zégic Yesunéh énézéyec; Hélacnec téngéh zézua, kurumeh igucnec saméh gumu énécmiyec imi Mose qahac, wañu kurumeh igucnec saméh héla gumu énécmianzac imi nuac Manjocna imi mia. ³³ Imi mia ic kurumeh igucnec hama baec séc ic embac kekec énécmianzac inéh mia Anutuac saméh wanzac imuac niñac imuhuc zézua. ³⁴ Zéyu ienen zégic, Miñ Kewu, saméh imi nalé séc gumu nénécmina. ³⁵ Zégic zéyec; Ni kekecac saméh. Mén nuaru hamac inéh saméh niñ ménda humumac. Wañu mén ni ninzéhégé nénzac inéh doku niñ ménda humumac. ³⁶ Wañu ni yomuhuc énézéyi; Ini néñanzu wañu ménda ninzéhégé néñanzu. ³⁷ Wañu ic embac Manjocnéh néñec ienen moczon nuaru hadacmu. Wañu méñnéñ mén nuaru hamac imi ni méndagucnec nesimiwa kemmac. ³⁸ Imi mia Kurumeh igucnec mayi imi nena siñna méndacmañ niñ qahac, méli

[†] **6:31:** Girik aciguc; Inéh. [☆] **6:31:** Mmh 16:4, Neh 9:15, Leg 78:24, 25

néhec iwac siņa méndacmaņ niņ mayi imuac niņac imuhuc zézua. ³⁹ Iwac siņa imi yomuhuc mia hezac; Ic embac néhec sugcinaiguc méņac ménj ménda méwétécgémaņ. Nalé tetecgiya ducņiyu meqeli énécmiwa yacmu. ⁴⁰ Imi mia Maņgocnawac siņa imi ménjnéņ ménj Naņa hémma ninzénģémac imi kekec hémbénaņa memacac niņ heyu nalé tetecgia ducņiyu neņ humuc igucnec meqeli miwa yacmac imuac niņac imuhuc zézua.

⁴¹ Waņu, Ni saméņ kurumeņ igucnec mayi imi mia imuhuc zéyec imuac niņ Yuda ic ieneņ ac diric doroc zégic. ⁴² Zéma yomuhuc zégic; Ic yomi Yosefeac Naņa Yesu. Waņu neņgoc maņgocya nini niņérécmiziņ. Waņu dimuhuciguc, Ni kurumeņ igucnec mayi zézac? ⁴³ Waņu Yesunéņ yomuhuc énézéyec; Ini nįndic nįnduc ac imi waigic! ⁴⁴ Maņgoc méli néhec inéņ ménda hérémiyu, ménjnéņ nuaru hamacac séc qahac. Waņu ic ménj nuaru hamac imi nalé tetecgiaiguc meqeliwa yacmac. ⁴⁵ Anutuac tilinј tilinј ic ionac kiwiiguc yomuhuc ogic hezac; Ic embac moczoņ Anutunéņ ku énécmiyu nimmu.✧ Méņnéņ ménj Maņgoc arunec ara nimma niņareņģé amumac imi nuaru hamac. ⁴⁶ Ic ménjnéņ Maņgoc ménda héhec, néņ Anutu arunec mayec inéņ sac héhec. ⁴⁷ Ac héla énézézua; Méņnéņ ménj ninzénģézac inéņ kekec hémbénaņa késa keczac. ⁴⁸ Ni imi kekecac saméņ imi mia. ⁴⁹ Yanda hécginanéņ baec kisiaiguc mana negic, waņu nema humudacgic. ⁵⁰ Waņu ni imi saméņ ménj kurumeņ igucnec mama hahaya imi mia, ménjnéņ nemac imi

✧ 6:45: Yes 54:13

ménda humumac. ⁵¹ Ni imi saménj kekecyaguc kuruménj igucnec mama hahaya. Méjnéj saménj imi nemaciguc inénj nalé tetcgia qahac kecmac. Wañu saménj imi nuac séwi busuna, neñ baec séc ic embac kekec hémbénaña énécmimañ zé wai énécmimañ imi mia.

⁵² Imuhuc zéyu Yuda ic ienenj sugginaiguc eñawunec tualefic geriwaguc wamma yomuhuc zégic; Ic youmi séwi busia dimuhuc nénécmiyu newiñ? ⁵³ Yesunénj énézéyec; Ac héla énézézua, ini Icac Nañawac séwi busia zéma sacya ménda nemu imi qeriginaiguc kekec ménda késa kecmu. ⁵⁴ Méjnéj méj nuac sac busuna neanzac imi kekec hémbénañayaguc. Wañu neñ nalé tetcgiaiguc meqeli miwa yacmac. ⁵⁵ Nuac séwi busuna iminénj nene héla. Wañu nuac sacna iminénj doku héla wanzac. ⁵⁶ Méjnéj méj nuac sac busuna neanzac iminénj nuac qerinaiguc keru neñ iwac qeriaiguc kecanzua. ⁵⁷ Kekec miñina Mañgocnéj méli néñu ni iwac kuhaiguc kecanzua imuhucyanec méjnéj séwi busuna neanzac iminénj nuac kucnaiguc kecmac. ⁵⁸ Saménj imi kuruménj igucnec mayec imi mia. Yanda hécginanénj mana negic, wañu humudacgic. Néj méjnéj saménj nuarunec imi neanzac iminénj tetcgia qahac kecmac. ⁵⁹ Ac imi mia Yesunénj Kafanaum tocgotocgo amaiguc ku énécmima énézéyec.

Tohotoho ichéra sasalanénj Yesu andé qema kenjic.

⁶⁰ Imuhuc zéyu nimma tohotoho ichéra sasalanénj yomuhuc zégic; Ac imi niñni yéwéria yanda, mérénénj hia añgétimac? ⁶¹ Yesunénj

tohotoho ichéra ienenj diric doroc ac zégic imi niņasarima yomuhuc énézéyec; Ac iminéj meyéwéri énécmizac? ⁶² Icac Naņa imi lilingéma bec kerec imuaru enj hémmuiguc dimuhuc zému? ⁶³ Uņa téréya iminéj kekec énécmimac, waņu séwi imi ménda méra énécmimac. Ackuazéc énézéanzua iminéj Uņa zéma kekec wanzac. ⁶⁴ Waņu Yesunéj mérénéj ménda ninzénégic imi zéma mérénéj andé qemimac imi hénihéniya igucnec moczonj nindarec imuac niņ yomuhuc énézéyec; Sugcina igucnec tosara ini ménda ninzénégizu. ⁶⁵ Waņu toroqema zéyec; Ni imuac niņ, méņac méņ Maņgocnéj ménda niņmiyu nuaru hamacac séc qahac imuhuc bec énézézua. ⁶⁶ Nalé imuarunec tohotoho ichéra sasalanéj andé qema kemma Yesu muņguc ménda méndacgic. ⁶⁷ Keņgic Yesunéj tohotoho ichéra 12 yomuhuc qesiéncmiyec. Ini momacnec wainemma kembiņ zé wanzu? ⁶⁸ Zéyu Simon Peteronéj melemma zéyec; Miņ Kewu guaru kekec hémbénaņawac ac héla hegénzac, imuac nini mérac muru hia kembiņnec? ⁶⁹ Nini yomuhuc niņasarima ninzénégiziņ; Gi imi Anutuac ic téréya Momacguc. ⁷⁰ Waņu Yesunéj zéyec; Neņ ini 12 ménda énépésiysi me? Waņu sugcinaiguc momacguc imi ic biria wanzac. ⁷¹ (Ac imi Simon Karioto iwac naņa Yudawac niņ imuhuc zéyec. Inéj 12 sugcina igucnec, waņu kecma Yesu andé qemimacac heyec.)

7

Yesunéj Hali kendorj niņac Yerusalem ekeņec.

¹ Imuac andiaiguc, Yuda ic ienen Yesu qehu-muwiñ zé wañgic, imuac niñac Yesunéñ Yuda baeciguc ménda kenha wammañ zéma nimma Galilaia baeciguc lelecgéyec. ² Wañu Yuda ic ionac kendoñ méné qara Sel hali kendoñ* imi hosuru hayec. ³ Hayu Yesuac munahéra ienen yomuhuc ézégic; Gi baec yomi waima Yuda baeciguc kenna imuaru guac tohotoho ichécga ienen kiwi méréra meanzañ imi hémmu. ⁴ Méñnéñ hicñi tegicmañ zéma sasañgiaiguc ai ménda meanzac. Gi ai imuhucya meanzañ, imuac niñac baec séc ic embac guac hénia énézéna hémmu. ⁵ Munahéra imi momacnec i ménda ninzégégic imuac niñac imuhuc ézégic. ⁶ Zégic Yesunéñ yomuhuc énézéyec; Nuac nalé imi ménda hazac, wañu onac nalé imi nalé séc hama heanzac. ⁷ Baec ic ienen onac hazéc wañ énécmimuac séc qahac. Wañu ni imi wawañ memegina imi biria zéma héipuc ac zéanzua imuac niñ hazéc wañ nénzu. ⁸ Ini kendoñ imuac ekeñgic, nuac naléna dindiña imi ménda ducñizac imuac niñ ni ménda ekemmañ. ⁹ Imuhuc zéma inéñ Galilaia baeciguc waima tarec. ¹⁰ Wañu munahéra kendoñac kendacgic andéginaiguc i acguc momacnec ekeñec, wañu winiñu qahac eñeyacnec sañgima ekeñec. ¹¹ Wañu kendoñgic Yuda ic ienen iwac wamma yomuhuc qesiamugic, ic imi dimia taczac? ¹² Wañu ic tuñ yanda sugginaiguc iwac ac sañec sasala zégic. Wañu tosaraneñ ic imi ic hiabia

* **7:2:** Baec kéra kérésaiguc sel haliginaiguc kecgic Anutunéñ galeñgé énécmima gumu énécmiyec imi niñqelima tacniniñ kecañgic.

zégic, wañu tosaraneñ zéqetali wamma zégic; Qahac, ic imineñ ic embac ikoc wañ énécmianzac. ¹³ Wañu Yuda ic ionac niñac bacgina yandiyu méñnéñ méñ winiñu iwac ac méñ ménda zéauyec.

Yesunéñ kendonjiguc ackuazéc ku énécmiyec.

¹⁴ Wañu kendonjimi namuñja éséc keñu degucguc Yesunéñ ocmuñj téréyaiguc emma ku énécmiyec. ¹⁵ Kuénécmiyu Yuda ic ieneñ welicgéma yomuhuc zégic; Inéñ kiwi amaiguc ménda kerec, néñ niniñ imi dimuhuc késa keczac? ¹⁶ Yesunéñ melemma yomuhuc zéyec; Kuénécmianzua imi nena qahac, néñ méli néñec iwarunec. ¹⁷ Méñnéñ Anutuac ewa siñawac wammañ zé wanzac imineñ ackuazécna zézua imi Anutu arunec me nuarunec imi niñasarimac. ¹⁸ Méñ eneya niniñ tohoma zéanzac imi eneya séwiya mepésimimu niñac imuhuc wañanzac. Wañu méñ mélimiyec imi mepésimimañ zé ai meanzac imi mia ic héla. Iwaru késpedesira méñ ménda hezac. ¹⁹ Mosenéñ héna ac imi ménda énécmiyec me? Wañu kileñ sugginaiguc méñnéñ méñ héna ac imi ménda tohoanzac. Ini némac niñ nuwiñ zé wanzu? ²⁰ Zéyu ac bakia melemma zégic; Gi uña biria méñ késakeczañ, méréneñ gumañ zé wanzac? ²¹ Yesunéñ énézéyec; Ni kiwi méréra momacguc sac wamba ini moczoñ aurizu. ²² Mosenéñ séwi heric haka imi zéénécmiyu ini Sabataiguc ic méñac séwiya hericanañ. Wañu haka imi Mosearunec qahac, imi yanda onarunec. ²³ Moseac héna ac ménda logimuac Sabataiguc séwi heric haka imi wañanzu. Imuhuc wamma némac niñ Sabataiguc ic méñac séwiya

moczon mehiaru miyi imuac hazéc waᅇ nénzu?
²⁴ Iwawai winiᅇu hezac imuac sac hémma ac ménda zétecgégic. Néᅇ zétecgictegic ac imi dindiᅇanec zégic.

Yesu imi Anutu arunec mayec.

²⁵ Waᅇu Yerusalem miᅇina tosananéᅇ yomuhuc zéma qesiamugic; Qewiᅇ zé wanzu imi ic yomi me? ²⁶ Ic imi ac winiᅇu zéma you nanzac. Waᅇu ieneᅇ ara ménda zézu. Galeᅇ hécnina ieneᅇ ic yomi Kristo zéma hélacnec nimmizu me? ²⁷ Kristo hayu dimuacnec hazac imi ic méᅇnéᅇ ménda nimmac. Waᅇu ic yomi dimuacnec imi nini ninziᅇ.
²⁸ Yesunéᅇ ocmuᅇ téréya qeriaiguc ku énécmima selianec zéyec; Ini ni zéma ni dimuacnec hayi imi ninzu, néᅇ ni nena siᅇ niᅇac ménda mayi. Méᅇ méli néᅇec iminéᅇ héla. Waᅇu ini ménda nimmizu. ²⁹ Waᅇu ni imi inéᅇ méli néᅇu iwarunec mayi imuac niᅇ ni imi i nimmizua. ³⁰ Imuhuc zéyu ieneᅇ késawiᅇ zé waᅇgic. Waᅇu naléya ménda ducᅇiyu méᅇnéᅇ méᅇ méraginanéᅇ méᅇ ménda osigic. ³¹ Waᅇu sugina igucnec sasalanéᅇ i ninzéᅇgéma yomuhuc zégic; Kristo hawacnec imi ic yominéᅇ kiwi méréra meanzac imi ogicma kiwi méréra sasala hia mewacnec?

³² Imuhuc zéma Yesuac ac saᅇec imuhucya imuhucya zégic Farisaio ic ieneᅇ nimma hofac oo ic kiwahécgina iniguc Yesu késamuac niᅇ ocmuᅇac galeᅇ meme ai ic tosara méli énécmigic.
³³ Waᅇu Yesunéᅇ zéyec; Ni nalé hotoᅇadac iniguc kecmaguc méli néᅇec iwac muru kemmaᅇ. ³⁴ Ini hocnémmu waᅇu ménda mihicᅇi némmu. Ni kecmāᅇ imuhucgeᅇ ini hamuac séc qahac. ³⁵ Zéyu

Yuda ic ieneŋ yomuhuc zéma eminiŋ waŋgic; Ic yomi dimuaru keŋu hocbiŋ? Alahécniŋa Girik ic suginaiguc héndemma keczu ionaru kemma Girik ic ku énécmimaŋ zé imuhuc zézac me? ³⁶ Hócneŋmu waŋu ménda mihicŋi némmu. Ni kecmaŋ imuhucgeŋ hamuac séc qahac zézac ac imuac hénia imi némac?

³⁷ Kendonŋ kunuha, nalé yandaiguc Yesunéŋ namma selianec zéauyec; Méŋnéŋ méŋ doku niŋac humuzaciguc nuaru hama nemac. ³⁸ Kiwi téréyaiguc^{*} yomuhuc ogic hezac; Méŋ ni ninzéŋgé némmac imi qeria igucnec doku kekecyaguc iminéŋ éréma luma kemmac. ³⁹ Imuhuc Zéyec imi méŋnéŋ méŋ i ninzéŋgémac imi kecma Uŋa késamac, imuac niŋac Uŋawac niŋ imuhuc zéyec. Nalé imuhucgeŋ Yesunéŋ kurumenŋiguc ménda emma edamuyaguc ménda waŋec imuac niŋ Uŋa ménda méliyu mayecnec.

⁴⁰ Ac imi nimma ic tosara ieneŋ yomuhuc zégic; Hélaecnec ic yomi Anutuac tilinŋ tilinŋ ic imi mia. ⁴¹ Tosaranéŋ Ic imi Kristo wanzac imuhuc zégic. Waŋu tosanaréŋ yomuhuc zémanec qe-sigic; Kristonéŋ Galilaia baec ama méŋ igucnec hia hicŋimacac séc? Imi qahacgucnec. ⁴² Kristo imi Betelehem ama areŋa yanda Dawidi kerec imuarunec iwac qeli onac sugina igucnec hicŋimac imuhuc imi kiwi téréyaiguc ménda hezac me? ⁴³ Imuhuc zéma ic ieneŋ Yesuac niŋ méndéŋ amugic. ⁴⁴ Ic tosanaréŋ késawiŋ zé waŋgic waŋu méŋnéŋ mérianéŋ i ménda osiyec.

^{*} **7:38:** Yes 43:20, 44:3, 55:1, 58:1, Ezk 47:1-12, Yoe 3:18

Yuda ic onac galeñhécgina tosara Yesu ménda ninzénégic.

⁴⁵ Ai merac ieneñ lilingéma hofac oo ic kiwahécgina zéma Farisaio ic ionaru hagic yomuhuc qesiénécmigic; Némac niñac Yesu ménda késama eñ hazu? ⁴⁶ Zégic ocmuñac galeñ meme ai ic ieneñ melemma zégic; Ac imuhucya méñnéñ méñ ménda zéauyu niñañiñ. ⁴⁷ Zégic Farisaio ic ieneñ yomuhuc énézégic; Ini acguc ikoc wañ énécmizac? ⁴⁸ Galeñ zéma Farisaio ic nonarunec méñnéñ i ninzénégé mizac me qahac? ⁴⁹ Ic enomia héna ac ménda niñacgézu ini saecginaguc. ⁵⁰ Wañu suginaiguc méñ becneç Yesuaru keñec qara Nikodemo inéñ yomuhuc qesiénécmiyec; ⁵¹ Héna acninanéñ ic méñac ara me hakaya meyec imi walac ménda nimmagucnec késpedesiraguc zéanzac me qahac? ⁵² Zéyu zégic; Gi momacnec Galilaia baec igucnec me? Kiwi oloñ héna. Hémma Galilaia baec igucnec Anutuac tilinñ tilinñ ic méñ ménda hicñimac imi niñ asariwésémañ.

⁵³ Imuhuc zégic tecgéyu eñac eñac amaginaiguc kendacgic.

8

Héna yanda embac méñ Yesuaru wagicma hagic.

¹ Yesunéñ Oliwa boñaiguc eñec. ² Wañu ama gianñiyu inéñ ocmuñ téréyaiguc muñguc eñec. Eñu ic embac moczoñ iwac muru hagic tacma ku énécmiyec. ³ Wañu héna acac kiwi ic zéma Farisaio ic ieneñ embac méñ kaisero wammanec

keru késagic imi wagicma hama sugcinaiguc haigic nanec. ⁴ Wañu Yesu ézégic; Kiwi ic, embac yomi kaisero wamma keru imuhucgeñ késagic. ⁵ Mosenéñ héna aciguc embac imuhucya imi hocnéñ héihumuwiñ niñac zéseli nénécmiyec. Wañu geñ mia dimuhuc zéwésémañ? ⁶ Wañu ac imi batucgéma késpedesira mihicñima aciguc opocbiñ zéma imuhuc qesimigic. Wañu Yesunéñ siggéma baeciguc mérianéñ kiwi oma tarec. ⁷ Imuhuc taru ieneñ qesima qesi wañgic inéñ dindiñanec namma yomuhuc énézéyec; Onarunec méñnéñ késpedesic qahac kecanzaciguc inéñ walac hénima hocnéñ héiyuguc. ⁸ Imuhuc zéma muñguc siggéma baeciguc kiwi oyec. ⁹ Oyu ieneñ ac imi nimma ic yanda méñ hénima keñu, gi méñ ni méñ wai érécmima kendacgic Yesu zéma embac sugcinaiguc nanec iereñ ekacnec nañoc. ¹⁰ Yesunéñ dindiñanec namma héñu kendacgic embac imi momacguc eñeyanec nañu yomuhuc qesimiyec; Embac, ic moczoñ imi dimia? Késpedesicgaguc zégénzac méñ ménda nanzac me? ¹¹ Zéyu zéyec; Qahac, Miñ Kewu. Zéyu Yesunéñ ézéyec; Ni acguc késpedesicgaguc ménda zégénzua. Kemma deguc muacnec késpedesic muñguc ménda wambésémañ.

Yesuac héipuc ac imi hélaguc.

¹² Yesunéñ muñguc ac yomuhuc énézéyec; Ni baec séc ic embac onac asac mararañ. Méñ ni méndac némmac imi siñi qeriaiguc muñguc ménda keremmac. Wañu kekecac asaha késakecmac. ¹³ Imuhuc zéyu Farisaio ic ieneñ yomuhuc ézégic; Geñgaocnec guac héipuc

waŋamuanzaŋ imuac niŋ guac héipuc ac imi héla qahac. ¹⁴ Zégic Yesunéh yomuhuc melemma zéyec; Ni imi dimuacnec hama dimuaru kemman imi ni ninzua, imuac niŋac ni nenaoc nuac héipuc acna waŋamuma zézua, néŋ imi hélacnec wanzac. Waŋu ini imi ni dimuacnec hama dimuaru kemman imi ménda ninzu. ¹⁵ Eneŋ ic onac niniŋ igucnec niŋgésianzu. Waŋu neŋ imi ic méŋac ménda niŋgési mianzua. ¹⁶ Ni nenacnec qahac, Maŋgoc méli néŋec i guc momacnec niŋgésianzic, imuac niŋ ni niŋgésiman iguc, nuac niŋgésigésina imi hélacnec wammac. ¹⁷ Héna acginaiguc yomuhuc hezac; Ic éréhécnéh héipuc ac zéyic imi héla wammac. ¹⁸ Méŋ imi ni nenawac héipuc waŋamuanzua, waŋu héipuc icna méŋ imi Maŋgoc méli néŋec imi mia. ¹⁹ Imuhuc zéyu ieneŋ qesimigic; Guac maŋgocga imi dimia? Zégic Yesunéh melemma énézéyec; Ini ni me Maŋgocna ménda niŋnércmizu. Ni niŋnémbunec imi Maŋgoc imuhucnec nimmiwunec. ²⁰ Ac imi ocmuŋ téréyaiguc soukiwa haimimiawac katapa tarec imuaru ku énécmima zéyec. Waŋu naléya ménda ducŋiyec imuac niŋac méŋnéŋ méŋ i ménda késayec.

²¹ Waŋu inéh muŋguc énézéma zéyec; Ni kemba ini hocnémma képésic ginaguc humumu. Waŋu kemba kecman imuhucgeŋ ini hamuac séc qahac. ²² Imuhuc zéyu Yuda ic ieneŋ eminiŋ waŋgic; Ni kemman imuhucgeŋ ini hamuac séc qahac imuhuc zézac. Hénia imi némac? Eŋeyaoc euma humumac me? ²³ Zégic inéh énézéyec; Ini younec, waŋu ni imi ou kurumeŋ igucnec.

Ini baec igucnec, wañu ni imi imuarunec qahac. ²⁴ Imuac niñac ini kápésicgina qeriaiguc humumu imuhuc zézua. Ni imi i wanzua imi ménda ninzén gézui guc kápésic ginawac qeriaiguc humumu. ²⁵ Imuhuc zéyu ienen yomuhuc qesi migic; Gi méré? Wañu Yesunén énézéyec; Ni héniana nalé séc énézéanzua. ²⁶ Ni onac ac sasala zéma zégésigési ac sasala késakeczua, néñ méli néñec imi héla miñina, imuac niñac inén nézéyec imi sac baec ic embac énézéanzua. ²⁷ Inén Mañgocyawac imuhuc zéma énézéyec. Wañu ienen imi ménda niñtegic. ²⁸ Imuac niñ Yesunén yomuhuc zéyec; Ini Icac Naña imi meyacmu nalé imuaru ni imi mia i* zéma niñasarimu. Wañu ni nena ewa siñnawac iwawai mén ménda meanzua, néñ Mañgocnéñ iwawai ku néñec imi sac énézéanzua imi niñtegicmu. ²⁹ Mélinéñec imi niguc kecanzac. Ni nalé séc ai tosara Anutunén héñu sécgéanzac ai imuhucya sac meanzua. Imuac niñ inén n-nacnec ménda wainéñanzac. ³⁰ Imuhuc zéyu bec sasalanén ninzén gémigic.

Abarahamac qelihéra.

³¹ Wañu Yuda ic ninzén gézu ionac yomuhuc énézéyec; Ini nuac ackuazéc qeriaiguc hémbénaña kecmuiguc hélacnec nuac tohotoho ichécna wammu. ³² Wañu ini ac héla niñac gégic ac héla iminén ziki sipacgina hulac énécmimac. ³³ Zéyu ac yomuhuc melengic; Nini Abarahamac qeli, mén néñ ziki sipac ménda wañ nénécmigic. Wañu némac niñ ziki sipacgina hulac énécmimac

* **8:28:** Ni imi mia Kristo zéma niñasarimu.

zézana? ³⁴ Yesunéh melemma énézéyec; Hélaacnéc téngén énézézua, méjnén mén képésic waňanzac imi imuac welenj qeje ic wanzac. ³⁵ Waňu welenj qeje icnén miňinawac amaiguc nalé séc ménda kecmac, nén naňanéh tetecgia qahac kecmac. ³⁶ Imuac niň Naňanéh hulac énécmiyu ini hélaacnéc ziki sipacgina qahac kecmu. ³⁷ Ini Abarahamac qeli imi ni ninzua. Waňu qeriginaiguc nuac ackuazécnawac tatacya mén ménda he énécmizac. Imuac niň nuhumuwiň zé wanzu. ³⁸ Ni Maňgocnawac wésiaiguc héni imuac énézéanzua. Waňu ini mia maňgocgina iwarunec niňgic imuac waňanzu.

³⁹ Zéyu zégic, Nonac maňgoc imi Abaraham. Waňu Yesunéh melemma énézéyec; Abarahamac qeli wambunec haka Abaraham waňec imuhucya wambunec. ⁴⁰ Ni Anutu arunec nimma ac héla énézéwa nuhumuwiň zé wanzu. Waňu Abaraham inéh haka imuhucya ménda waňec. ⁴¹ Ini eňaň maňgocgina iwac haka imi waňanzu, imuhuc zéyu ienenj melemma zégic; Nini kaisero haka igucnéc ménda hicňiyiň. Nonac maňgoc imi momacguc sac keczac imi Anutu. ⁴² Yesunéh yomuhuc zéyec; Ni Anutu arunec hicňima mayi. Ni mayi imi nena ewana niň qahac, inéh méli néňu mayi, imuac niň Anutu imi onac maňgoc wambacnéc imi ala waň némbunec. ⁴³ Dimuhuciguc nuac ackuazéc imi ménda niňasarizu? Imi mia acna gezacginanéh nimmuac séc qahac imuac niňac ménda niňasarizu. ⁴⁴ Ini maňgocgina Biria miňina iwarunec hicňigic, imuac niň iwac ewa siňa

tohowiñ zé wanžu. Inéñ nalé hénia igucnec euqaçac ic kerecac keczac. Wañu iwac qeriaiguc ac héla ménj ménda hemiyu ac hélaiguc ménda nañanzac. Inéñ mia ic ikora wañu ikoc acwac mañgocya keczac, imuac niñ ikoc ac zéman zé eñeya nininj késama zéanzac. ⁴⁵ Wañu ni ac héla zéanzua imuac niñ ini ménda ninzénjé nénzu. ⁴⁶ Onarunec ménjénj nuac kápésicna ménj hia mihicñimac? Ac héla énézézuaiguc némac niñ ménda ninzénjé nénzu? ⁴⁷ Ménj Anutuac buña keczac imi Anutuac ac ninzac. Wañu ini Anutuac buña ménda keczu, hénia imuac niñ ini ménda niñtohoanzu.

Yesunénj eñeya héipuc ac zéyec.

⁴⁸ Zéyu Yuda ic ienenj yomuhuc melemma zégic; Nini guac yomuhuc zéma niñanzin; Gi Samaria ic dac, uña biria kesa keczan. Zézin imi hélacnec me qahac? ⁴⁹ Wañu Yesunénj melemma zéyec; Ni uña biria ménj ménda késakeczua. Wañu ni Mañgocna eeya héianzua wañu ini ni mematiti wañ nénzu. ⁵⁰ Ni nenaoc nuac eena héinémmuac niñ ménda wañanzua, néñ ménjénj imuac niñ wamma gésima keczac. ⁵¹ Hélacnec téngénj énézézua, Ménjénj ménj nuac ackuazéc tohoma kecmaciguc inéñ ménda humumac. ⁵² Imuhuc zéyu bec Yuda ic ienenj zégic; Gi uña biria késakeczan imi deguc niñasarizin. Abaraham zéma Anutuac tilinj tilinj ic ienenj moczonj humudacgic, néñ genj mia ménjénj ménj guac ackuazéc tohoma kecmaciguc inéñ kilendac ménda humumac zékeczan me? ⁵³ Gi mañgocnina Abaraham humuyec i ogiczan me? Anutuac tilinj tilinj ic ienenj acguc humudacgic.

Waᅇu gi geᅇga niᅇ niᅇna mére wanzac me? ⁵⁴ Yesunéᅇ melemma zéyec; Ni nenawac eena héiwa nuac eena imi héla qahac wammac. Neᅇaᅇ Anutu zéanzu Maᅇgocna iminéᅇ eena héianzac. ⁵⁵ Ini i ménda nimmizu, waᅇu neᅇ i nimmizua. I ménda nimmizua zéwinec imi ini éséc nec ic ikora wambinec. Waᅇu ni i nimmima iwac ackuazéc tohoanzua. ⁵⁶ Onac maᅇgoc Abaraham inéᅇ naléna hémmaᅇ zé ewa hia nimma kecma hémmaguc ségiségi waᅇec. ⁵⁷ Imuhuc zéyu Yuda ic ieneᅇ zégic; Gi yawuᅇga 50 ménda késazaᅇ. Waᅇu Abaraham bec héᅇnec? ⁵⁸ Zégic zéyec; Héla nec téᅇgéᅇ énézézua, Abaraham ménda hicᅇiyec nalé imuarunec keriac kecua. ⁵⁹ Imuhuc zéyu ieneᅇ qewiᅇ zéma hoc megic. Waᅇu Yesunéᅇ saᅇgima ocmuᅇ téreya imi waima hiᅇgacma keᅇec.

9

Ic méᅇ kic hilicyaguc hicᅇiyec imi mehiaruyec.

¹ Yesunéᅇ hénaiguc kemma ic méᅇ kic hili-cyaguc hicᅇima kerec imi héᅇec. ² Waᅇu tohotoho ichéra ieneᅇ qesima zégic; Kiwi ic, ic méréneᅇ képésic waᅇu inéᅇ kic hilicyaguc hicᅇiyec? I eᅇeyaoc me neᅇgoc maᅇgocya ieneᅇ? ³ Zégic Yesunéᅇ yomuhuc énézéyec; Eᅇeyaoc me neᅇgoc maᅇgocyanéᅇ képésic ménda waᅇic. Waᅇu Anu-tuac ai méᅇ imi iwac kekeciguc wininiyu hémmu niᅇac imi hicᅇimiyec. ⁴ Mélinéᅇec iwac ai imi kaiwe nanzac imuac séciguc mewiᅇ. Waᅇu siᅇiya hayu méᅇnéᅇ méᅇ ai memacac séc qa-hac. ⁵ Ni baeciguc kecanzuanec baecac asac

mararan̄ wanzua. ⁶ Imuhuc zémaguc, baeciguc sépécgéma sépécnéñ gizon̄ meyacgéma iwac kiwaiguc haiyec. ⁷ Haima yomuhuc ézéyec; Siloam zékéñiguc kemma zuacna. (Siloam imuac hénia imi; Mélimiyec.) Zéyu inéñ kemma zuaru kiwa hiaruyu hémma amayaiguc lilingéma keñec. ⁸ Wañu ic ama momachéra zéma ic tosara ic imi zéwelec énécmiyu héñangic ieneñ yomuhuc qesigic; Ic yomi hénaiiguc tacma iwawai niñac qesinéncmian̄ec iminéñ me qahac? ⁹ Tosaranéñ inéñ mia zégic. Wañu tosanaréñ qahac, i ésécnec zégic. Wañu i eneyaoc yomuhuc selima zéyec; Ni ic imi mia. ¹⁰ Zéyu ieneñ qesimima zégic; Kicga dimuhuc hiaruzac? ¹¹ Zégic zéyec; Ic mén̄ Yesu zémianzu inéñ gizon̄ meyacgéma nuac kicnaiguc haima Siloam zékéñiguc kemma zuacna zéyu kemma zuacba hiaruyu héñanzua. ¹² Zéyu ézégic; Ic imi dimuaru keczac? Wañu melemma zéyec; Ni ménda ninzua.

Farisaio ic ieneñ kic hilic mehiaruyec imuac ara zégic.

¹³ Wañu ic becnec kic hilic kerec imi wagicma Farisaio ic ionaru keñgic. ¹⁴ Wañu Yesunéñ gizon̄ meyacgéma kiwa mehiaruyec imuac naléya imi Sabata. ¹⁵ Imuac niñ Farisaio ic ieneñ imuhucyanec iwac kiwa dimuhuc hiaruyec zéma qesimigic. Wañu ic imi yomuhuc melemma zéyec; Inéñ gizon̄ nuac kicnaiguc haiyu zuacba hiaruyu héñanzua. ¹⁶ Farisaio ic tosanaréñ zégic; Ic imi Sabata logianzac imuac niñ Anutu arunec qahac. Wañu tosanaréñ késpedesic ic

ménénē dimuhuc kiwi méréra imuhucya mewacnec imuhuc zéma méndén amugic. ¹⁷ Waṅu kic hilic imi muṅguc qesimigic; Ic iminén kicga mewéréngézac, geṅ iwac niṅ némac ac zéwésémaṅ? Zégic zéyec; Ic imi Anutuac tilin tilin ic.

¹⁸ Waṅu Yuda ic ienen ic imi kic hilic kerec igucnec hiaruyec imi ménda ninzégéma iwac neṅgoc maṅgocya héihéré érécmigic. ¹⁹ Érécmima yomuhuc zéma qesiéércmigic; Ic yomi orac meracgira me? Waṅu ic yomuac kic hilicyaguc hicṅiyec zézaoc? Waṅu deguc imi dimuhuc héṅanzac? ²⁰ Zégic neṅgoc maṅgocya ieren yomuhuc melemma zéyoc; Ic yomi norac naṅnira imi zéma kic hilicyaguc hicṅiyec imi niri ninzic. ²¹ Waṅu dimuhuciguc kiwa hiaruzac imi zéma mérénen iwac kiwa méwéréngéyec imi niri ménda ninzic. Waṅu i imi yawuṅa sasala imuac niṅ qesimigic eṅeyaoc eṅeya surucya énézémac. ²² Yuda ic ienen ménénē Yesu imi Kristo zéma ninzégémac imi Anutuac hénāorin sucnina igucnec nesimiwiṅ imuhuc zéma bec ewa momac waṅgic imuac niṅ ieren ionac niṅac bacgira yandiyu imuhuc zéyoc. ²³ Imuac niṅac iwac neṅgoc maṅgocyanén; I komora qahac, qesimigic, imuhuc énézéyoc.

²⁴ Waṅu muṅguc ic kic hilic kerec imi héihéréma ézégic; Anutuac eeya héiwéséna. Ic imi késpedesraguc imi nini ninziṅ. ²⁵ Zégic inén melemma zéyec; Ic imi késpedesraguc me qahac imi ni ménda ninzua. Momacguc ninzua imi yomuhuc; Becnec ni kic hilic kerī, nén

deguc imi héñanzua. ²⁶ Zéyu zégic; Dimuhuc wañgéñec? Inéñ dimuhuc kicga méwéréñgéyec? ²⁷ Inéñ melemma énézéyec; Ni bec zédaczua, néñ gezacginanéñ ménda nimma némac niñac muñguc nimbiñ zé wanžu? Ini momacnec iwac tohotoho ichéra wambiñ zé wanžu? ²⁸ Imuhuc zéyu hahali mima zégic; Gi imi iwac tohotoho icya. Wañu nini imi Moseac tohotoho ichéra. ²⁹ Anutunéñ Mose ac ézéyec imi nini ninziñ. Wañu ic imi dimuarunec imi nini ménda ninziñ. ³⁰ Zégic ic iminéñ yomuhuc énézéyec; Ic imi kicna mehiaruyec wañu dimuacnec hayec imi ini ménda niñasarimanec keczu. Imuac mia ni welicgé énécmizua. ³¹ Nini yomuhuc niñanzin; Anutunéñ késpedesic ic ionac gezac ménda haianzac, néñ ic solañña Anutuac ackuazéc tohoanzac iwac mia gezac haianzac. ³² Ic ménñ kic hilicyaguc hicñiyecac keru kiwa mébéréñgéyec ac suruc imuhucya imi nalé hicñima hama éréyec imuac suraiguc ménñ ménda zégic niñiñ. ³³ Ic imi Anutu arunec ménda mawacnec ai imuhucya ménñ hia ménda mewacnec. ³⁴ Zéyu zégic; Gi késpedesic qeriaiguc téñgéhñ hicñinec, néñ ac ku nénécmizan? Imuhuc zéma nesigic keñec.

Ninznéñ ninzégina qahac imi kic hilic ésécnec.

³⁵ Ic imi néfacgéycic mayec imi Yesunéñ niñec. Nimma ic imi mihicñima qesi miyec; Gi Icac Nañña imi ninzégézan? ³⁶ Wañu ic iminéñ zéyec; Miñ Kewu, ic zézan imi méré? Nézésna ic imi ninzégéwa. ³⁷ Yesunéñ zéyec; Geñ deguc hémma nanzan. Giguc ac zézac iminéñ ic imi mia. ³⁸ Wañu ic iminéñ Miñ Kewu ni ninzégézua

zéma mepési miyec. ³⁹ Waᅇu Yesunéᅇ yomuhuc zéyec; Ni niᅇgési énécmimaᅇ zé baeciguc mayi. Imuac waᅇ énécmiwa kic hilicnéᅇ hémmu, néᅇ kicginagucnéᅇ kic hilic wammu.

⁴⁰ Farisaio ic tosara momacnec kecgic ieneᅇ imuhuc zéyu nimma zégic; Nini momacnec kic hilic me? ⁴¹ Waᅇu Yesunéᅇ énézéyec; Ini kic hilic kecwunec imi késpedesgina ménda he énécmiwacnec. Waᅇu deguc héᅇzanziᅇ zézu, imuac niᅇ késpedesgina he énécmizacnec.

10

Rama zéma rama galeᅇ.

¹ Ni hélacnec téᅇgéᅇ zézua, méᅇ rama onac deminᅇ qeriaiguc emmaᅇ zéma nagu igucnec ménda emma héna méᅇnec logimac imi kowu nene zéma kaiziliweᅇ ic. ² Méᅇ nagu igucnec emmac iminéᅇ ramawac galeᅇa. ³ Awiawi icnéᅇ iwac niᅇac naguya auanzac. Waᅇu rama ieneᅇ ara hia niᅇyaccgégic inéᅇ ramahéra qacgina unuruma onagiru séᅇᅇaᅇᅇᅇ mamu. ⁴ Rama ieneᅇ ara hia niᅇyaccgézu imuac niᅇ onagiru madacgic eᅇyeya walac keᅇu méndacmima keᅇanzu. ⁵ Waᅇu ic enia méᅇac ara imi ieneᅇ ménda niᅇteᅇgicanzu. Imuac niᅇ waima héᅇqacgéma kemmu. ⁶ Yesunéᅇ séséc ac imi énézéyu niᅇgic, néᅇ ac hénia imi ménda niᅇasarigic.

⁷ Imuac niᅇ Yesunéᅇ muᅇguc énézéyec; Hélaecnec téᅇgéᅇ énézézua; Ni rama ionac nagu. ⁸ Ni ménda hawa walac hagic imi eneᅇ moczoᅇ kowu nene zéma kaiziliweᅇ ic. Imuac niᅇac rama ieneᅇ acgina ménda niᅇgic. ⁹ Ni nagu

mianéñ, méñnéñ nuac muru keremmac imi anğéña tiwa, nagu imuacnec eñeñ mama wamma nene mihicñimac. ¹⁰ Kowu nene imi eñ ménda hamac, néñ rama sasañgiaiguc énépésima kemma mebirima unuhumumac niñac sac haanzac. Ni mia rama ieneñ kekec imi sécgina mema kuaya qeçe memu niñac hayi. ¹¹ Ni imi rama galeñ hiabia. Galeñ hiabianéñ rama ionac niñ kekecyia hia wai énécmianzac. ¹² Wañu galeñ soukiwa niñac ai meanzac iminéñ galeñ héla qahac. Wañu rama imi eñeya qahac, imuac niñ haséñ kazu hayu hémma rama wai énécmima néngaru haséñ kazunéñ inima néndéñ énécmianzac. ¹³ Ic imi soukiwa niñac ai meanzac imuac niñ néngacanzac. Wañu inéñ rama niñac ewa éréhéc ménda wañanzac. ¹⁴ Ni rama galeñ hiabia. Ramahécna niñénécmiwa niñnéñzu. ¹⁵ Imi mia Mañgocnéñ ni niñnéñu neñ Mañgoc nimmianzua imuhuc ésécnec. Imuac niñ ni rama ionac niñac kekecna waizua. ¹⁶ Nuaru ramahécna méñ keczu imi demin yomuacnec qahac. Wañu ini momacnec onagicma éréwa nuac ewana nimmu. Niñgic rama tuñ momacguc kecgic galeñ momacguc kecénécmimac. ¹⁷ Kekecna muñguc memañ zéma waizua imuac niñ Mañgocnéñ nuac goina héianzac. ¹⁸ Kekecna imi méñnéñ ménda nuagicmac. Wañu ni nenaoc waizua. Kekecna gilimañ me muñguc memañ imuac kuc buña imi nuaru henéñzac. Zézé seli imi Mañgocna iwac murunec hayu késayi.

¹⁹ Ac imuac niñ Yuda ic ieneñ muñguc héndéñ amugic. ²⁰ Wañu sucginaiguc sasalanéñ yomuhuc

zégic; Inéj uña biria késayu qeria sicsaoc wanzac. Némac niñ ara ninzu? ²¹ Wañu tosaraneñ yomuhuc zégic; Ac imi ic ménj uña biriayaguc imuhucyawac ac qahac. Uña birianeñ ic kic hilic ménjac kiwa hia mehiarumac me?

Yuda ic ienej Yesu ménda ninzégémigic.

²² Yerusalemiguc ocmuñ téréyawac naguya augic imuac yawuñ* imi sanjeña naléyaiguc ducñiyec. ²³ Yesunéñ ocmuñ téréya demin qeriaiguc luhuc ama yanda ménj qara Solomon taru imuac qeriaiguc lelecgéma nañec. ²⁴ Wañu Yuda ic ieneñ lelecgémima yomuhuc zéma ézégic; Némac nalé ducñiyuguc ewa éréhéc ménda wañgémbin? Gi Kristo keczaniguc zéasarima nénézéna. ²⁵ Zégic Yesunéñ yomuhuc énézéyec; Ni énézéyi, néñ ménda ninzégéanzu. Kiwi mérera nuac Mañgocnawac qaraiguc meanzua iminéñ nuac héipuc ac zéénécmizac. ²⁶ Wañu ini imi nuac ramahécna qahac imuac niñ acna ménda ninzégézu. ²⁷ Ramahécna imi ewana niñanzu. Wañu ni ionac niñénécmiwa ieneñ méndac néñanzu. ²⁸ Neñ kekec hémbénaña imi énécmiwa méndagucnec humumu. Ménénéñ ménj nuac mérana igucnec ramahécna nuagicmacac séc qahac. ²⁹ Nuac hainéñec Mañgocna inéñ momac yanda onogicdacma kunéngina keczac, imuac niñ ménénéñ Mañgocnawac méria igucnec iwawai ménj paktak wagicmacac séc qahac. ³⁰ Ni zéma Mañgoc niri momacguc.

* **10:22:** Kendonj imuac, Hanukah zéanzu.

³¹ Imuhuc zéyu munꝓuc Yuda ic ienenḡ héiwiḡ zéma hoc megic. ³² Yesunéḡ yomuhuc énézéyec; Kiwi méréra icnéḡ ménda memeya imi hénia hénia Maḡgocna iwarunec mema énézéwa hénzu. Waḡu imuac sugcinaiguc némac iwawai ménḡ niḡac hocnéḡ nuwiḡ zé wanzu? ³³ Zéyu Yuda ic ienenḡ melemma zégic; Iwawai imuac me imuac niḡ qahac, gi baec ic kecma Anutu wanzua zéma Anutu zébiri qébiri wammianzaḡ ac haka imuac mia hocnéḡ guwiḡ zé wanziḡ. ³⁴ Yesunéḡ melemma énézéyec; Héna acginaiguc, Neḡ ini anutu zéénécmizua[✧] imuhuc ménda ogic hezac me? ³⁵ Kiwi téréya imi augic qahac wammacac séc qahac. Anutunéḡ ic tosara ara zéhicḡi énécmiaḡec ionac niḡ anutu zéénécmiyec. ³⁶ Ménḡ Maḡgocnéḡ kekecyā météré wammima baeciguc mélimiyec iminéḡ Ni Anutuac Naḡa zéyu, némac niḡ, Téréya zébiri qébiri wammizac, zénénzu? ³⁷ Maḡgocnawac ai ménda meanzuaiguc ménda ninzéhḡgé némmu. ³⁸ Néḡ aiya meanzuaiguc imi, ni qahac, néḡ kiwi méréra imi miadac kileḡ ninzéhḡgému. Imuhuc wammuiguc Maḡgocnéḡ nuac qerinaiguc keru ni iwac qeriaiguc kecanzua imi hia niḡasarimu. ³⁹ Ienenḡ munꝓuc késawiḡ zé waḡgic, waḡu inéḡ méragina igucnec néḡgacma keḡec.

⁴⁰ Waḡu Yesunéḡ Yodan doku néwécgeḡ becneḡ Yohanenéḡ doku naec énécmiyec imuaru kemma kerec. ⁴¹ Waḡu ic embac sasalanéḡ imuaru hama zégic; Yohanenéḡ bec kiwi méréra ménḡ ménda meyec, néḡ ic yomuac ac sasala zéyec iminéḡ

✧ **10:34:** Leg 82:6

moczon héra wanzac. ⁴² Wañu baec imuaru sasalanén Yesu ninzéhégic.

11

Yesunén Lazaro humuc igucnec meqelimiyec.

¹ Ic mén hafi kiyu heyec. Qara imi Lazaro. Inén Maria zéma iwac embac dara Mata iorac ama arença Betania igucnec. ² Maria yomi Miñ Kewuac qahaiguc haléc héménça hiabia pocgéma eneya oruc zucyanén hénaya naecmiyec imi mia. Wañu Lazaro hafi heyec iminén mia Maria iwac nauñ dara. ³ Wañu nauñhéréra ieren Yesuaru ac yomuhuc haiyic keñec; Miñ Kewu, ic siña niñmianzan imi hafi kiyu hezac. ⁴ Wañu Yesunén suruc imi nimma yomuhuc zéyec; Hafi imuac tetecgia imi humuc qahac. Imi mia Anutu mepé qepési mihicñi mimuac niñac hicñizac. Wañu imuarunec Anutuac Naña acguc mepésimimu. ⁵ Yesunén Mata zéma iwac embac munaya zéma Lazaro ionac siñgina niñañec. ⁶ Wañu Lazaro hafi hezac zégic nimmaguc kerec imuaru waimanec keru ai meme éréhéc keñec. ⁷ Keñu tohotoho ichéra énézéma zéyec; Neñañ liliñgéma Yuda baeciguc kembiñ. ⁸ Zéyu ienen zégic; Kiwi ic, Yuda ic ienen hocnéñ guwiñ zé wañgic imi ai meme sasala ménda tecgézac. Wañu imuaru muñguc kembésémañ? ⁹ Yesunén melemma zéyec; Kaiwe éréma hiñgacanzac imuac naléya 12 ac séc ménda hezac me? Ménén kaiweiguc keñha wammaciguc baec kurumeñac asac mararañguc hémma ménda qonzonton gémac. ¹⁰ Ménén siñiiguc keñha wañu iwac qeriaiguc asac mararañ

qahac wañu mama qemac. ¹¹ Imuhuc zémaguc andiaiguc yomuhuc énézéyec; Neñañ alanina Lazaro gauya hezacnec. Ni kemma mindiwa yacmac. ¹² Wañu iwac tohotoho ichéra ieneñ zégic; Miñ Kewu, gau hezaciguc hiarumac. ¹³ Yesunéñ iwac humuc niñac imuhuc zéyec, néñ iwac tohotoho ichéra ieneñ gau hehe niñac imuhuc zézac zéma niñgic. ¹⁴ Wañu Yesunéñ zéasarima zéyec; Lazaro imi humuyec. ¹⁵ Onac niñ wamma nimba imuaru ménda keru iminéñ hia wañu ségiségi wanzua. Imuhuc wamba ini ninzégému. Neñañ iwac muru kenni. ¹⁶ Wañu ic ménñ Toma, Didimo (Héi séwi séwi) zémianzu, inéñ tohotoho ic tosara yomuhuc énézéyec; Neñañ momacnec kemma i guc humuwiñ zé humuwiñ.

Yesu imi humuc igucnec yacyac imuac miñina.

¹⁷ Yesunéñ ama imuaru hayu Lazaro imi téngégic kicsuañ qeriaiguc heyu ai meme kemboñ qahac wanzac zégic niñec. ¹⁸ Betania ama areña imi Yerusalem hosuraiguc taru hénaya imi 3 kilomitawac séc wañec. ¹⁹ Wañu Yuda ic sasalanéñ nauñgirawac soñgoñ iricma soñgoñ ac wañ érécmiwiñ zé Mata zéma Maria iorac muru hagic. ²⁰ Wañu Yesu hazac zégic nimma Matanéñ i hémmanñ zé keñec. Wañu Marianéñ amaiguc tarec. ²¹ Miñ Kewu! Matanéñ ézéyec; Gi you kechañnec nauñ dacrira imi ménda humuwacnec. ²² Wañu ninzua, deguc acguc némac iwawai niñac Anutu welec mina Anutunéñ hia niñgémmac. ²³ Zéyu Yesunéñ yomuhuc ézéyec; Guac nauñ dacga imi muñguc yacmac. ²⁴ Zéyu Matanéñ melemma zéyec; Nalé tetecgia wañu,

humuc igucnec yacyac hicnyu munꝓuc yacmac imi ni ninzua. ²⁵ Zéyu Yesunéh ézéyec, Ni imi humuc igucnec yacyac zéma kekec imuac minina, méhnéh méh ni ninzéhgé nénzac imi kekecyaguc kecmac. Waꝓu humumaciguc kilenꝓac kekecyaguc kecmac. ²⁶ Waꝓu méh qeliqeli kecma ni ninzéhgé nénzac imi kilenꝓac humucya qahac kecmac. Gi imi ninzéhgézaꝓ me qahac? ²⁷ Zéyu embacnéꝓ zéyec; Oo, Miꝓ Kewu, ni ninzéhgézua. Gi Kristo, Anutuac Naꝓa baeciguc hahaya.

²⁸ Imuhuc zémaguc lilingéma kemma embac munaya Maria qarú hayu iwacnec ézéyec; Kiwi ic imi hama guac guruzac. ²⁹ Zéyu Marianéh nimma focꝓac yacma iwac muru keꝓec. ³⁰ Waꝓu Yesu imi ama areꝓa yanda qeriaiguc ménda hayec, néꝓ Mataguc azoroyoc imuhucgeꝓ naꝓecnec. ³¹ Waꝓu Marianéh geriwaguc yacma keꝓu, Yuda ic amaiguc i guc tacꝓic ieneꝓ hémma siacmaꝓ zé kic suaꝓiguc kenzac gezaꝓ imuhuc zéma i méndacmigic. ³² Waꝓu Marianéh Yesu naꝓec imuaru hama hémma iwac hénayaiguc mama sicgéma ézéyec; Miꝓ Kewu, gi you tachapꝓec nauꝓ dacrira ménda humuwacnec. ³³ Imuhuc zéma siaru Yuda ic i guc hagic momacnec siacꝓic Yesunéh iniru qeri uꝓaya yéwériyu wésia témaꝓ zé waꝓec. ³⁴ Waꝓu, Dimucgeꝓ haigic zéma qesiyu, Miꝓ Kewu, hama hénna zégic. ³⁵ Waꝓu Yesu kic masiya mayec. ³⁶ Waꝓu Yuda ic ieneꝓ hémma zégic; Héꝓꝓic, Lazaro iwac siꝓa dimuhuc nimmaꝓec! ³⁷ Ic tosaraneꝓ yomuhuc zégic; Kic hilic imi mehiaruyec. Waꝓu ic yomi ménda humumac niꝓ méra mimacac séc qahac waꝓec me?

Yesunéh Lazaro humuc igucnec meqeliyec.

³⁸ Wañu Yesunéh wésia muñguc yanda wamma kicsuañiguc keñec. Wañu kicsuañ imi hoc kifaña, kuaya imi hocnéñ hézicgégic heyec. ³⁹ Yesunéh zéyec; Hoc imi qililingégic keñu. Zéyu ic humuyec iwac embac nauña Matanéñ yomuhuc ézéyec; Miñ Kewu, ai meme kembon qahac wanzac, imi bec héménaguc wanzac. ⁴⁰ Zéyu Yesunéh ézéyec; Gi ninzéhégma Anutuac edamuya hémhésémañ imuhuc ménda gézézua me? ⁴¹ Wañu hoc qililingégic keñu Yesunéh kiwa hima hémma zéyec; Mañgoc gi acna ninzañ imuac niñac ewa hia ac gézézua. ⁴² Gi nalé séc nuac niñanzañ imi niñi. Wañu zézua imi ic you nanzu ieneñ geñ ni méli nénec imi ninzéhégmu niñac ionac niñ wamma imuhuc gézézua. ⁴³ Imuhuc zéma Yesunéh kucnec qarec; Lazaro, mama hana! ⁴⁴ Zéyu ic humumia iminéñ mama hayec. Wañu héná méria imi lineñ malekunéh osogic heyu musuya imi kereñéh osogic heyec.

Yesunéh énézéyec; Hulacmigic keñha wañu.

Farisaio ic eneñ Yesu qewiñ zéma ac sañec wañgic.

⁴⁵ Imuac niñac Yuda ic sasala Maria iwac hagic ieneñ ai Yesunéh meyec imi hémma ninzéhégic. ⁴⁶ Wañu tosanéh Farisaio ic ionac muru kemma ai Yesu meyec imuac ac suruc wañ énécmigic. ⁴⁷ Hofac oo ic kiwahécgina zéma Farisaio ic ieneñ kaunsol toçgo énécmima yomuhuc énézégic; Neñañ dimuhuc wañkeczin? Ic imi kiwi méréra hénia hénia yanda wañanzañ. ⁴⁸ Neñañ i imuhuc waimini, ic embac moczon

ninzéngé mimu. Ninzéngé migic Roma ic ieneñ hama baec yandanina zéma ic embac hécnina imi nonagicmu. ⁴⁹ Zégic sugcina igucnec hofac oo ic mén qara Kayafa yawuñ imuaru eñeñagina kerec iminéñ yomuhuc énézéyec; Ini niniñgina qahac téngéñ! ⁵⁰ Ic ménéñ ic embachéra moczon ionac niñ wamma humuyu ic embachéranéñ ménda humumu iminéñ onac muru hia wammac imi ménda niñyacgézu? ⁵¹ Ac imi eñeyawac ewayá niñac ménda zéyec. Inéñ yawuñ imuac eñeñagina kerec imuac niñ Yesu imi Yuda ic onac humumacac niñ andiawac ara imuhuc zéyec. ⁵² Baec yandagina imuac sac qahac Anutuac nambérac héra baec séc tuima keczu imi momacnec tocgé énécmiyu tuñ momacguc wammac niñac imuhuc zéyec. ⁵³ Wañu nalé imuarunec Yesu qemu niñac ac sañec wañgic.

⁵⁴ Imuac niñac Yesunéñ Yuda ic sugcinaiguc winiñu muñguc ménda lelecgéyec. Wañu zéléñ baec hosuraiguc tañ mén qara Eferaim taru, tohotoho ichéra iniguc imuhucgen kemma kecgc.

⁵⁵ Yuda ic ionac nagu sacyaguc ogicma kenjic imuac kendon hosuru hayu ic embac sasalanéñ kendon imi ménda hayunec imuac météré haka wambiñ niñac amaya amaya igucnec yacma Yerusalem ekenjic. ⁵⁶ Wañu ieneñ ocmuñ térya somberñiguc namma Yesuac kic hihi wamma yomuhuc qesiamugic; Ini dimuhuc ninzu? Kendon niñac ic imi hélacnec ménda hamac me? ⁵⁷ Wañu hofac oo ic kiwahécgina zéma Farisaio ic ieneñ bec yomuhuc zéseli wañ énécmigic; Ménéñ Yesu dimuaru keru ninzaciguc kilendac

nénézéyu késawin.

12

Marianéŋ Yesu haléc naecmiyec.

¹ Ai meme 6 tecgéyu nagu sacyaguc ogicma keŋgic imuac kendoŋ imi hamac. Yesu Betania ama areŋa becneŋ Lazaro meqelimiyu humuc igucneŋ yacma kecaŋec imuaru hayec. ² Imuaru Matanéŋ Yesuac eeya héima nene oma gumu énécmiyec. Waŋu ic tosaraneŋ lelecgéma tacgic Lazaro inéŋ sugginaiguc Yesuguc momacneŋ tarec. ³ Tacgic Marianéŋ haléc soroc héméŋaguc boŋa eŋeŋa yanda qara nada imi hénéŋ baŋa 5 séc mema hama Yesuac hena qahaiguc qocgéma oruc zucyanéŋ kereŋ memiyec. Waŋu haléc imuac héméŋaneŋ ama qeriaiguc sécgédarec. ⁴ Waŋu tohotoho ichéra sugginaiguc kecma Yesu andé qemacac heyec Yuda Kariotonéŋ yomuhuc zéyec; ⁵ Haléc héméŋaguc imi maso haréwécac ai boŋa haiyu boŋ meŋgic soukiwa imi mema ic maŋeŋeŋa énécmimac iminéŋ hia wambacneŋ, némac niŋ imuhuc ménda waŋec? ⁶ Waŋu inéŋ ic maŋeŋeŋa ionac niŋac wamma imuhuc ménda zéyec. Ic imi kowu nene, gésé késakeru soukiwa haigic éléŋ meŋeŋec imuac niŋac imuhuc zéyec. ⁷ Waŋu Yesunéŋ zéyec; Waina taru. Inéŋ téŋgénémmu imuac nalé niŋac wamma haléc héméŋaguc imi haiyu tarecac taczac. ⁸ Ic maŋeŋeŋa ieneŋ iniguc nalé séc kecmu, waŋu ni imi iniguc nalé séc ménda kecmaj.

⁹ Waŋu imuaru tackecgic Yuda ic sasalanéŋ Yesu imuaru taczac imi niŋteŋgicma hagic. Waŋu

Yesuac niḡac sac qahac, nêḡ Lazaro inêḡ meqeliyu yarec imi acguc hémbiḡ zé hagic. ¹⁰⁻¹¹ Waḡu Lazaro niḡac Yuda ic sasalanêḡ Yesuaru kemma niḡzêḡgêḡc imuac niḡ hofac oo ic kiwahécgina ienen Lazaro imi momacnec qehumuwiḡ zé imuac ac saḡec zêḡc.

Yesunêḡ doḡki qahaiguc Yerusalem ekenec.

¹² Ama gianjiyu ic sasala kendorḡac hagic ienen Yesu Yerusalem hamaḡ zé hénaiguc hazacnec zêḡc nimma ¹³ ewaḡ ic harêḡa mema i hémbiḡ zé kemma yomuhuc qacgic; Ohec wahec! Zéhiaru mimia! Miḡ Kewuac qaraiguc hahaya! Zéhiaru mimia! Israel neḡaḡ Ic Kewu. ¹⁴ Yesu imi doḡki merawa méḡ mihicḡima imuac qahaiguc tarec. Imi mia kiwi téréyaiguc ogic hezac ésécnec; ¹⁵ O, béracna Zion, bacga ménda yandimac. Héna, guac Ic Kewuga hazac. Doḡki merawa qahaiguc taczac. ¹⁶ Waḡu nalé imuaru iwac toho-toho ichéra ienen haka imuac hénia imi ménda niḡasarigic. Waḡu kecma Yesunêḡ edamuyaiguc eḡuguc ac imi iwac ogic heyec imuac niḡ ienen haka imuhuc wammigic imi niḡqeligic. ¹⁷ Ic tuḡ Yesuguc kecma Lazaro kicsuaḡ igucnec qacma humuc igucnec meqeli miyu yaru héḡgic imi enen ac suruc muḡuc muḡuc zésaigic keḡec. ¹⁸ Waḡu ic embac sasalanêḡ asé kiwi icnêḡ ménda memeya imi meyec imuac surucya nindacgic imuac niḡ tuḡ yandanêḡ i hémbiḡ zé mama keḡc. ¹⁹ Waḡu Farisaio ic ienen eḡaocnec yomuhuc emiḡgic; Ninzu, ai yanda meni héla qahac wanzac. Baec séc ic embac moczoḡ iwaru méndacmima kendaczu.

Girik ic ieneŋ Yesuac qac buŋa nimma hagic.

²⁰ Waŋu Anutu mepésiwiŋ zé kendonŋ niŋac érégić imi onac sugginaiguc Girik ic tosara kecgic. ²¹ Ieneŋ ic méŋ Galilaiawac ama areŋa yanda méŋ Betsaidanec hahaya Filipino iwac muru kemma yomuhuc qesimigic; Ic kunenŋ, nini Yesu hémmbiŋ zé wanziŋ. ²² Zégić Filiponéŋ hama Anderea ézéyu Anderea zéma Filipino iereŋ hama Yesu ézéyoc. ²³ Ézéyic Yesunéŋ nimma yomuhuc zéyec; Icac Naŋa mepési mimu imuac naléya hazac. ²⁴ Ni hélacnec téngéŋ énézéwa, iwawai gocmia méŋnéŋ baeciguc ménda mama humumaciguc gocmia momacguc imi imuhucyanec hemac. Waŋu humumaciguc imi héla sasala haimac. ²⁵ Méŋ kekecyawac aŋgéŋ timaciguc kekecyia imi sohomac. Méŋ baec yomuac qeriaiguc kekecyawac waizalaŋ waŋ mimaciguc kekec hémbénaŋa imi késa kecmac. ²⁶ Méŋnéŋ méŋ welenŋ qenéŋanzaciguc ni kileŋ méndac némmac. Waŋu ni keczua imuhucgeŋ nuac welenŋ qeŋe ic imi momacnec kecmac. Waŋu Maŋgocnéŋ méŋnéŋ méŋ welenŋ qenéŋanzac iwac eeya héimimac.

²⁷ Degucmi qerina* yéwérizac. Waŋu imuac dimuhuc zémaŋ? Maŋgoc gi nalé yomi nogicmac niŋac aŋgéŋna tina zémaŋ me? Qahac, ni imuac niŋ nalé yomuac hayi. ²⁸ Maŋgoc guac qac buŋaga edamuyaguc wammac. Imuhuc zéyu kurumeŋ igucnec ewa méŋ yomuhuc mayec; Qacnawac edamuya mihicŋiyi, waŋu muŋguc edamuya mihicŋimaŋ. ²⁹ Ic tuŋ momacnec

* **12:27:** Kekec uŋana.

namma niŋgic ionarunec tosaraneŋ, Parandan h ezac, z gic. Waŋu tosaraneŋ, Kua meme uŋaneŋ ac  ezzac z gic. ³⁰ Yesuneŋ  nez yec; Imi nuac niŋac qahac, onac m ra énécmimaŋ z  hicŋzac. ³¹ Deguc imi baec ic embac ionac gésigési naléya. Baecac kuc miŋina imi nesimiyu kemmac. ³² Ni baeciguc meyac n ngic emma baec s c ic embac moczoŋ nuaru héihéré  n cmimaŋ. ³³ Ac imi mia in ŋ dimuhuc humumac imi  n cz yu h mmu niŋac imuhuc z yec. ³⁴ Waŋu ic tuŋ yandan ŋ yomuhuc z gic; H na ac igucnec yomuhuc z gic niŋanziŋ; Kristo imi tetecgia qahac kecmac. Waŋu gi dimuhuc Icac Naŋa meyacgic emmac z zan? Icac Naŋa imi m r ? ³⁵ Waŋu Yesuneŋ z yec; Asac mararaŋ imi iniguc nal  hotoŋadac sac he  n cmimac. Siŋineŋ m nda hoturu  n cmiyunec, asac mararaŋ he  n cmiyunec keŋha waŋgic. Ic méŋnéŋ siŋi qeriaiguc keŋha wanzac imi dimuaru kenzac imi m nda ninzac. ³⁶ Asac mararaŋ he  n cmiyunec asac mararaŋ imi kileŋ ninz ng gic. Ninz ng ma asac mararaŋac nambérac h ra wammu. Yesuneŋ imuhuc zémaguc wai  n cmima saŋgiyec. ³⁷ Kiwi méréra h nia h nia sasala kicginaiguc meanec. Waŋu ieneŋ i méndagucnec ninz ng gic. ³⁸ Imuhuc waŋgic Anutuac tilin tilin ic Yesaiawac ac youmineŋ h la waŋec; Miŋ Kewu, ackuaz cnina imi m r n ŋ nimma ninz ng zac? Miŋ Kewuac m ra imi m rac muru winiŋu hicŋi mizac? ³⁹ H nia imuac niŋac ninz ng muac s c qahac waŋec. Imi mia Yesaian ŋ ac m ŋ yomuhuc z yu

imuhuc zézua; ⁴⁰ Kicginanéñ héntegicbu niñac, qeriginanéñ niñtegicbu niñac, wañu qerigina melemma hagic mehiaru énécmiwac niñac inéñ ini kic hilic zéma qeri seli meénécmiyec. ⁴¹ Imi mia Yesaianéñ Yesuac kiwi asaha hémma iwac niñac imuhuc zéyec. ⁴² Wañu Galenñ yanda suggina igucnec sasalanéñ i ninzéhégic. Wañu Farisaio ic ienenñ Anutuac hénarínñ suggina igucnec nesi énécmiwu niñac ninzéhñ ninzéhgina imi ménda zéaugic. ⁴³ Imi mia ienenñ niñgic ic ionac mepé qepési imi eñeña wañu, Anutuac mepé qepési imi mamaya wañañec imuac niñ imuhuc wañgic.

⁴⁴ Wañu Yesunéñ kucnec zéauyec; Ic ménñ ni ninzéhégé nénzac imi ni sac qahac méli néñec i momacnec ninzéhégé mizac wanzac. ⁴⁵ Méréñéñ ménñ ni nénzac imi méli néñec i hénzac. ⁴⁶ Ni baeciguc asac mararañ wamma mayi imuac niñac ménñac ménñ ni ninzéhégé nénzac imi sinñi qeriaiguc ménda kecanzac. ⁴⁷ Ni baec ic ini zégési énécmimañ zé ménda mayi, néñ añgéhgina timañ zé mayi. Imuac niñac ménñéñ acna nimma imi ménda tohozaciguc imi ni i ménda niñgési mimañ. ⁴⁸ Ic ménñ ni andé numa acna ménda késazaciguc ackuazéc énézéyi iminéñ niñgésigési icya wamma nalé tetcgiaiguc késpedesiraguc zémimac. ⁴⁹ Ni ac imi nena ewa siñnawac ménda zézua. Mañgoc méli néñec inéñ némac ac dimuhuc zémañ imi nézéyec. ⁵⁰ Iwac hénac ac imi kekec hémbénañawac buña wanzac imi ni ninzua. Imuac niñac ac ménñac ménñ zéanzua imi Mañgocnéñ nézéyec imuhucyanec

zéanɣua.

13

Yesunéh tohotoho ichéra hénagina zuacénécmiyec.

¹ Ai meme momacɣuc tecgéyu bec nagu sacyaguc ogicma keɱɣic imuac kendoɱ imi hamac. Yesunéh baec yomi waima Maɱɣocarɣu keɱkeɱawac naléya hosucgéma hayu niɱteɱicma hénakorɱ héra baeciguc kecɣu ionac goigina héimanec keru eɱeya nalé tetecɱia hayec.

² Ama mari waɱu nene gumu énécmigic Biriá miɱinanéh bec Simon Kariotoac naɱa Yudawac qeriaiguc Yesu andé qemimac niɱac niɱiɱ biriá haiyec. ³ Waɱu Yesu imi Maɱɣocnéɱ iwawai mocɣoɱ iwac kucya bawaiguc haidacɣac imi zéma Anutu arunec hayecac bec liliɱgéma Anutuáru kemmac imi niɱec. ⁴ Imuhuc nimma nene waiyu taru yacma malekuya méɱ metecgéma kereɱnéɱ eɱeya kembraɱaiguc zikiyec.

⁵ ɣikimaguc doku zéiciguc qeyu hiɱɱaru tohotoho ichéra hénagina hénima zuacma kereɱ zikiyu heyec iminéɱ hénagina kereɱ meénécmiyec. ⁶ Zuacma keɱkecma Simon Petero iwaru kereɱu Peteronéh yomuhuc ézéyec; Miɱ Kewu geɱ nuac hénana zuacbésémaɱ? ⁷ ɣéyu Yesunéh zéyec; Haka waɱɣua imuac hénia imi gi deguc ménda niɱasarizaɱ, waɱu biaɱɱuc niɱ asariwésémaɱ. ⁸ ɣéyu Peteronéh ézéyec; Gi nuac hénana méndagucnec zuacbésémaɱ. ɣéyu Yesunéh yomuhuc ézéyec; Neɱ hénaga ménda zuacmaɱiguc gi amunec qamunec ménda

wambéséman. ⁹ Zéyu Simon Peteronéj zéyec; Miñ Kewu hénana sac qahac, néj orucna zéma mérana momacnec zuacnéna. ¹⁰ Zéyu Yesunéj melemma zéyec; Méjnénj doku bec naeczac imi hénaya sac zuaru moczoñnec qala qala wammac. Ini qala qala wanzu, néj ini moczoñ niñac imuhuc ménda zézua. ¹¹ Yesunéj ic mérénéj andé qemimac imi bec niñasariyec imuac niñac eñañ moczoñ qala qala wanzu ménda zéman zéyec.

¹² Hénagina zuacdacma yacma malekuya mema héima tatacyaiguc lilingéma kemma yomuhuc zéyec; Ini haka wañ énécmizua imi hia niñasarizu? ¹³ Ini nuac niñac Miñ Kewu, kiwi ic zéanzu. Imi hélacnec, ni imuhuc kecza. ¹⁴ Ni onac kiwi ic zéma Miñ Kewunéj mia hénagina zuac énécmizua. Imuac ini acguc hénagina kileñ zuacamumu. ¹⁵ Ini momacnec haka onac wañ énécmizua imuhucyanec wammu niñac neñ onaru séséc wamba hénzu. ¹⁶ Ni hélacnec téngéj énézéwa, welenj qeque ic méjnénj ménj kewuya ménda ogiczac. Méñ mélimiyu hayec imi acguc mélimiyec imi ménda ogiczac. ¹⁷ Imi niñasarima sécginaiguc wammuiçuc ségiségi ginaguc wammu. ¹⁸ Ni qutulañgé énécmima ménda zézua. Ic énépésyi imi moczoñ niñtegic énécmizua. Wañu imi mia kiwi téréya youmi héla wammac niñac zéyec; Ic ménj nuarunec nene mema nezac iminénj hénaya meyacma nuyec. ¹⁹ Kecma imi hicñiyu imuaru ni imi i nalé tetecgia qahac kecanzac imi mia zéma ninzéngé némmu niñac haka imi ménda hicñiyunec walac

énézézuá. ²⁰ Ni hélacnec téngénj énézéwa, ménjac ménj mélimiwa hayu héihéréميزac imi ni héihéré nénzac wanzac. Wañu ménénj ménj ni héihéré nénzac imi méli néjec i héihéré mizac wanzac.

²¹ Yesunénj ac imi zéyu qeri uñaya yéwériyu héipuc wamma zéyec; Ni hélacnec téngénj zéwa niñgic, onac suggina igucnec ménénj ni andé numac. ²² Imuhuc zéyu tohotoho ichéra ienenj añamma mérac niñ zéyec imi hia ménda niñyacgégic. ²³ Tohotoho ichéra suggina igucnec ménj Yesunénj siña nimmianjec iminénj iwac tétéyaiguc héima tarec. ²⁴ Taru Simon Petero orucyanénj séséc wamma ézéyec; Mérac niñac zézac imuac qesimina. ²⁵ Wañu tohotoho icya imi Yesuaru héima tacma qesiyec; Miñ Kewu, méréénj imi mia? ²⁶ Wañu Yesunénj yomuhuc zéyec; Saménj yomi tindungéma mimañ, ic imi mia. Imuhuc zéma saménj mema zéiciguc tindungéma Simon Kariotoac naña Yuda Karioto miyec. ²⁷ Miyu saménj Yesuac méra igucnec wagiru imuaru Biria miñinanénj qeriaiguc hiñgarec. Wañu Yesunénj ézéma zéyec; Ai memañ zé wanzañ imi focdac mewésémañ. ²⁸ Zéyu lelegéma tacgic ienenj moczoñ hénia némac niñ Yesu ac imi zéyec imi ménda niñtegicgic. ²⁹ Yudanénj soukiwa galenj kerec imuac niñ tosanénj kendonj yanda niñac me maqeqeya énécmimañ zé iwawai ménj boñ memac niñac ézézac imuhuc zéma niñgic. ³⁰ Yudanénj saménj bakia imi mema focdac waima keñec. Wañu ama bec siñiyec.

Yesunénj Petero dimuhuc wammac imi

ninjasarima zéyec.

³¹ Kenju Yesunéh zéyec; Degucmi Icac Naŋa imi edamuyaguc wanzac. Waŋu Anutu imuhucyanec Naŋawac hia niŋac edamuyaguc wanzac. ³² Anutunéh iwac muru edamuya mihicŋizaciguc inéh eŋeya muru Naŋa edamuya mihicŋi mimac. Waŋu degucdacmi edamuya mihicŋi mimac. ³³ Nambérac hécna ni iniguc nalé hotoŋadac kecmaŋ. Yuda ic énézéyi ésécnec deguc énézéwa niŋgic, ini nuac wammu, waŋu ni kemmaŋ imuhucgeŋ ini hamuac séc qahac. ³⁴ Youmi hénac ac qelia énécmizua; Goigina héiamumu. Neŋ onac goigina héiénécmianzua imuhucyanec ini goigina héiamumu. ³⁵ Ini eŋaocnec goigina héiamugic ic embac moczoŋ inicma ini nuac tohotoho ichécna wanzu imi ninjasarimu.

³⁶ Zéyu Simon Peteronéh qesiyec; Miŋ Kewu, gi dimucgeŋ kembésémaŋ? Yesunéh melemma zéyec; Gi ni kemmaŋ imuhucgeŋ deguc ménda méndac némbésémaŋ, néŋ bianŋguc méndac némbésémaŋ. ³⁷ Zéyu Peteronéh yomuhuc qesiyec; Miŋ Kewu némac niŋac gi hia méndac gémmaŋ ac séc qahac wanzac? Ni guac niŋac kekecna waizua. ³⁸ Yesunéh melemma ézéyec; Gi hélacnec nuac niŋac kekecga waiwésémaŋ? Hélacnec téngéŋ gézéwa niŋna; Kuruc ménda qarunec hatac haréwéc nuac niŋ ménda nimmizua zéwésémaŋ.

14

Yesunéh tohotoho ichéra meseli énécmiyec.

¹ Ewa biri ménda wammu. Anutu ninzégéma ni momacnec ninzégé némmu. ² Nuac Maṅgocnawac amaiguc ama qeria sasala hezac. Qahac wambacnec bec énézéwinec. Ni amagina mindiṅimaṅ zé kemmaṅ. ³ Kemma onac ama duṅgina mézézégéma liliṅéma hama onagicba kemma ni kecanzua imuhucgeṅ niguc kecbiṅ. ⁴ Ini héna ni kenzua imi hia ninzu. ⁵ Imuhuc zéyu Tomanéṅ qesimiyec; Miṅ Kewu, gi dimuaru kembésémaṅ imi ménda ninziṅ imuac dimuhuciguc héna imi nimbiṅ? ⁶ Yesunéṅ melemma zéyec; Ni héna imi zéma ac héla imi zéma kekec imi wanzua. Imuac nuarunec qahaciguc méṅnéṅ méṅ Maṅgocnawac hia ménda hamac. ⁷ Ni niṅnéṅanzuiguc imi nuac Maṅgocna momacnec nimmimu. Degucmuacnec ini nimmima héndaczu. ⁸ Waṅu Filiponéṅ zéyec; Miṅ Kewu, Maṅgoc nénézéna hénni iminéṅ sécgé nénécmimac. ⁹ Yesunéṅ melemma zéyec; Filipino, ni suginaiguc nalé horua sécya kecanzua, waṅu ni ménda niṅnénzana? Méṅ ni néṅeciguc Maṅgocna momacnec héṅec. Waṅu dimuhuciguc Maṅgoc nénézéna hénni zézana? ¹⁰ Ni iwac qeriaiguc i nuac qerinaiguc keczac imi gi ménda ninzégézana? Ac énézéanza imi nuac ewa siṅna igucnec qahac imi Maṅgoc nuac qerinaiguc kecma eṅeya aiya meanzac iwarunec. ¹¹ Ni Maṅgocac qeriaiguc kecba Maṅgocnéṅ nuac qerinaiguc keczac zéwa ninzégé néṅgic. Niṅgic ménda sécgéyu, aina niṅac kileṅ ninzégé néṅgic. ¹² Hélacnec téṅgéṅ énézéwa niṅgic, ni Maṅgocnawac kemmaṅ

imuac niŋ méhénéŋ mén ni ninzéngé nénzac imi acguc ai meanzua imuhucya hía memac. Waŋu inéŋ iwawai ni meanzua imi ogicma memac. ¹³ Nuac qaciguc némac iwawai niŋac qesigic wamma meénécmimaŋ. Imuhuc wamba Naŋawac qaraiguc Anutu mepésimu. ¹⁴ Nuac qaciguc némac iwawai niŋac ni qesinéŋgic wamma meénécmimaŋ.

¹⁵ Ini nuac goina héinéŋzuiguc nuac hénac ac imi méndacmu. ¹⁶ Ni Maŋgoc qesimiwa onac Héipuc ic mén méli énécmiyu hama iniguc tetecgia qahac kecmac. ¹⁷ Imi mia ac hélawac Uŋa, baecnéŋ i nimmac me hémmacac séc qahac imuac niŋ baec icnéŋ i ménda késamacac séc. Waŋu i iniguc keccamma qeriginaiguc kecanzac imuac niŋ ini i nimmizu. ¹⁸ Ni ini gupaŋ merac éséc nec ménda wai énécmimaŋ. Ni onaru hamaŋ. ¹⁹ Waŋu nalé hotoŋadac tecgéyu baec icnéŋ ni méndaguc nec némmu. Waŋu ni kekecnaguc kecanzua. Ini acguc kekecginaguc kecmu imuac niŋac ini ni némmu. ²⁰ Nalé imuhucgeŋ eneŋ ni Maŋgocnawac qeriguc kecca ini nuac qerinaiguc kecgic neŋ onac qeriginaiguc keczua imi niŋasarimu. ²¹ Méhénéŋ mén nuac hénac ac aŋgéŋ tima tohozac iminéŋ nuac goina héizac. Waŋu méhénéŋ mén goina héinéŋzac imi Maŋgocnanéŋ iwac goiya héimimac. Waŋu ni imuhucyanec iwac goiya héimima nena ézéwa némmac. ²² Yudanéŋ (Yuda Karioto qahac) ézéyec; Miŋ Kewu némac niŋac baec ic ionac qahac, néŋ nonac nec sac nénézéna hémmbiŋ? ²³ Yesunéŋ melemma ézéyec; Méhénéŋ mén nuac goina héizaciguc imi inéŋ nuac ac to-

hoyu Maṅgocnanéṅ iwac goiya héimiyu niri iwaru hama iwac qeriaiguc amanira mema i guc kechiṅ. ²⁴ Méṅnéṅ ménṅ nuac goina ménda héizac iminéṅ nuac ackuazéc imi ménda tohomac. Waṅu nuac ackuazéc ini niṅanṅu imi nena qahac, néṅ méli néṅec Maṅgocna iwac ackuazéc wanṅac.

²⁵ Iniguc tacmanec ac yomi énézézua.

²⁶ Waṅu Maṅgocnéṅ nuac qaciguc Héipuc icgina, Uṅa Téréya méliyu mamac. Inéṅ hama iwawai moczoṅ ku énécmima ac énézézua imi moczoṅ héiqeli énécmimac. ²⁷ Luae onac muru wai énécmiwa iniguc he énécmimac. Nena luae énécmizua. Ni énécmizua imi baecnéṅ énécmianṅac imuhucya qahac. Imuac niṅac ewa qeriginanéṅ ménda yéwérimac. Waṅu zénéṅgina ménda hirimac. ²⁸ Bec yomuhuc énézéwa ninṅu; Ni kemmaguc onaru liliṅéma hamaṅ. Nuac Maṅgocnawac kuha imi nuac kucna ogiczac imuac niṅac ini goina héinénzuiguc ni Maṅgocnawac muru kemmaṅ imuac ségiségi wambunec. ²⁹ Kecma andiaiguc hicṅiyu ninzéṅgé némmu niṅac deguc haka imi ménda hicṅiyunec énézézua. ³⁰ Baecac kuc miṅinanéṅ hazac imuac niṅ ni iniguc nalé horua ac ménda zémaṅ. Waṅu iwac kucya imi nuac kucna ogicmacac séc qahac. ³¹ Waṅu baec icnéṅ ni Maṅgocna goiya héimianṅzua imi niṅtegicmu niṅac ni Maṅgocnanéṅ nézéyec séciguc iwawai waṅanṅzua. Hagic waima kenni.

15

Waiṅ ic zéma hawa.

¹ Ni waiñ ic héla, wañu nuac Mañgocna imi ai ic wanñac. ² Inéñ hawana méñac méñ héla ménda haiñzac imi moczoñ qericanñac, wañu hawana méñnéñ méñ héla haiñzac imi séc méñ sasala haimacac niñ tañhéréréñ memianñac. ³ Ini imi ackuazéc énézézua iminéñ bec tañhéréréñ meénécmizac. ⁴ Nuac qerinaiguc kecgic onac qeriginaiguc kecmañ. Hawa méñnéñ waiñ ic uraiguc ménda mékétamaciguc eñeyanec héla haimacac séc qahac. Imuhucyanec nuac qerinaiguc ménda kecmuiguc ini acguc héla haimuac séc qahac. ⁵ Ni imi waiñ ic ura ini imi hawahécna. Méñnéñ méñ nuac qerinaiguc keru ni iwac qeriaiguc kecha imi héla sasala haimac. Wañu ini ni qahaciguc iwawai méñ wammuac séc qahac. ⁶ Méñnéñ méñ nuac qerinaiguc ménda keczaciguc ic hawa éséc metecgéma giliyu dokuya zicgémac. Wañu ic hawa imuhucya imi tocgéma gericiguc giliyu zemac. ⁷ Ini nuac qerinaiguc kecgic nuac ackuazéc qeriginaiguc hezaciguc imi iwawai méñ niñac wamma zéwelecgic imi niñénécmiwa memu. ⁸ Ini héla sasala haimu iminéñ nuac Mañgocna edamuya mihicñi mimac. Wañu ini nuac tohotoho ichécna wammu. ⁹ Mañgocnéñ nuac goina héinéñanzac imuhucyanec neñ onac goigina héianzua, imuac niñ nuac goi héihéi imuac qeriaiguc kecmu. ¹⁰ Neñ Mañgocnawac héna ac méndacma iwac goi héihéiya qeriaiguc kecanzua imuhucyanec ini nuac héna ac méndacmuiguc nuac goi héihéina qeriaiguc kecmu.

¹¹ Nuac ségiségi imi qeriginaiguc heyu onac

ségiségi imi kuaya qesalecgémac niᵇac ac imi énézézua. ¹² Nuac héna ac imi yomi mia; Neᵇ onac goigina héiénécmianzua imuhucyanec ini eᵇaocnec goigina héiamumu. ¹³ Ic méᵇnéᵇ alahéra méra énécmimaᵇ zé efima humumac imi iwac goi héihéiya imi eᵇeᵇa yanda. Goi héihéi méᵇnéᵇ imi ogimacac séc qahac. ¹⁴ Héna ac énézézua imi tohoma wammuiguc ini nuac alahécna téᵇᵇéᵇ wammu. ¹⁵ Weleᵇ qeᵇeᵇéᵇ iwac miᵇina némac ai meanzac imi ménda zéyu niᵇanzac imuac niᵇ ni onac niᵇac weleᵇ qeᵇeᵇ hécna ménda zéma imuhuc ménda unuru-maᵇ. Ni iwawai Maᵇgocnawac murunec niᵇi imi moczoᵇ énézéwa nindacgic imuac niᵇac onac niᵇ alahécna zéma unuruzua. ¹⁶ Eneᵇ ni ménda népésigic, néᵇ neᵇ ini énépésiyi. Imi mia ini héla hémbénaᵇa heheya haima nuac qaciguc Maᵇgoc imuac me imuac qesigic énécmiyu késamu niᵇac kumu énécmiyi. ¹⁷ Héna ac youmi énécmizua; Eᵇaocnec goigina héiamumu.

Yesu hazéc wammigicac tohotoho ichéra mo-macnec hazéc waᵇ énécmimu.

¹⁸ Baec icnéᵇ hazéc waᵇ énécmimuiguc walac ni hazéc waᵇ néᵇgic imi niᵇtegicmu. ¹⁹ Ini baecac buᵇa wambunec imi baec icnéᵇ ionac buᵇa waᵇgic goigina héi énécmiwunec, waᵇu ini ionac buᵇa qahac. Waᵇu ini baecarunec gési énécmiyi imuac niᵇac baec icnéᵇ hazéc waᵇ énécmianzu. ²⁰ Ac zézua yomi nimma nimma kecmu; Weleᵇ qeᵇeᵇ ic méᵇnéᵇ miᵇina ménda og-icmac. Ni hazéc waᵇ néᵇgiciguc ini imuhucyanec waᵇ énécmimu. Waᵇu nuac ackuazéc nimma

tohogiciguc onac ackuazéc imuhucyanec nimma tohomu. ²¹ Méréneñ méli nénéec imi ménda ninzu imuac niñac ieneñ nuac qacna niñac iwawai imi moczon wañ énécmimu. ²² Neñ ionaru ménda mama zéauwinec imi ieneñ késpedesgina qahac kecwunec. Wañu deguc késpedesgina niñac acgina zésolañimuac séc qahac. ²³ Méñneñ méñ ni hazéc wañ néñzac imi Mañgocna momacnec hazéc wammizac wammac. ²⁴ Ni sugginaiguc iwawai ic tosaraneñ ménda memeyawac séc imi ménda mewinec imi ieneñ késpedesgina qahac kecwunec. Wañu ieneñ Mañgocna zéma ni momacnec nir-icma hazéc wañ nérécmizu. ²⁵ Ieneñ hénia qahaciguc ni eñ hazéc wañ néñzu, imuhuc hénia aciguc ogic hezac imi héla wammacac niñ imuhuc wanzu.

²⁶ Onac Héipuc ic méñ Mañgoc arunec mélimiwa hamac. Imi mia ac hélawac Uña Anutu arunec mama haanzac imineñ héipucna wañ némmac. ²⁷ Ini hénihénia igucnec niguc kecgicac keczu imuac niñ ini acguc nuac héipucna wañ némmu.

16

Baec icneñ hazéc wañ énécmimu.

¹ Ini ménda qonzon tongému niñac imuhuc énézýiac énézúa. ² Ieneñ Anutuac héniorin suggina igucnec nesi énécmigic mamu. Nalé méñ hayu imuaru ieneñ ini unuma Anutuac welen qe qe ai mezin imuhuc zéma nimmu. ³ Ni me Mañgoc ménda niñnércmizu imuac niñac haka silic imuhucya wañ énécmimu. ⁴ Naléya hayu, O Miñ Kewuneñ youmi nénézýu niñin

zéma niŋyacgému niŋac ac imi énézézua. Iniguc keri imuac niŋac hénihéniaiguc ac yomi ménda énézéyi. ⁵ Degucmi ni méli néŋec iwac muru liliŋgéma kemmanŋ zéwa onarunec méŋnéŋ méŋ; Dimucgeŋ kembésémaŋ, zéma ni ménda qesinéŋzu. ⁶ Waŋu ac imuhucya imuhucya énézéwa qeriginaiguc ewa biricnéŋ sécgézac. ⁷ Waŋu ac héla zéwa niŋgic; Ni ménda kembinec imi onac muru Héipuc ic ménda hawacnec. Waŋu ni kemmanŋiguc nenaoc onac muru i méliwa hamac. Imuac niŋac ni wai énécmima kemmanŋ imi onac hiagina niŋac. ⁸ Inéŋ hamac nalé imuaru késpedesic zéma haka solaŋa zéma gésigési imuac mia baec séc icembac zéqindiŋi ac waŋ énécmimac. ⁹ Késpedesicgina niŋac zéma ni ménda ninzéŋgé néŋzu imuac ara zéénécmimac. ¹⁰ Haka dindiŋa niŋac zéma ni Maŋgocnawac emba ini muŋguc ménda némmu imuac énézémac. ¹¹ Waŋu gésigési niŋac zéma baec yomuac kuc miŋina saecyaguc zémiyec imuac énézémac.

¹² Ni iwawai sasalawac ara henénzac, waŋu deguc énézédacba hia bisiqaténŋ wammuac séc qahac wammac. ¹³ Ac hélawac Uŋa téréyanéŋ hamac nalé imuaru inéŋ ac hélaiguc ini héihéré énécmimac. Inéŋ eŋeya ewa siŋiguc ménda zémac, néŋ ac niŋanzac imi zéma iwawai andiaiguc hahaya imuacnec sac énézémac. ¹⁴ Inéŋ ackuazéc nuarunec imi mema énézémac imuac niŋ inéŋ edamuna mihicŋi némmac. ¹⁵ Iwawai Maŋgocarú hezac imi moczoŋ nuac, imuac niŋ Uŋa Téréyanéŋ ackuazéc nuarunec imi mema énézémac imuhuc zézua.

¹⁶ Ini nalé hotoᵇadac tacma ni ménda némmu duᵇa nalé herec ménda keᵇu muᵇguc ni némmu.
¹⁷ Imuhuc zéyu tohotoho ichéra tosara ieneᵇ eᵇaocnec qesiamugic; Ni Maᵇgocnawac kemmaᵇ imuac ni nalé hotoᵇadac tacma ménda némmu, néᵇ duᵇa nalé herec ménda keᵇu muᵇguc némmu imuhuc nénézézac ac imuac hénia imi dimuhuc?
¹⁸ Imuac ieneᵇ zégic; Nalé hotoᵇadac zézac imuac hénia imi némac? Nini ac zézac imi ménda niᵇasariziᵇ. ¹⁹ Yesunéᵇ ieneᵇ qesimiwiᵇ zé wanzu imi nimma énézéyec; Ini nalé hotoᵇadac ménda némmu, néᵇ duᵇa nalé herec ménda keᵇu muᵇguc némmu zéwa ac imuac mia eᵇaocnec qesiamuma keczu? ²⁰ Hélaacnec téᵇgéᵇ énézéwa niᵇgic; Ini siacma ewa biric wammu, néᵇ baec séc ic embac ieneᵇ ségiségi wammu. Ini ewa biric wammu, néᵇ ewa biricgina néᵇ melenᵇ ségiségigina wammac. ²¹ Merac memeyawac naléya ducᵇiyu embacnéᵇ qenzeᵇ manzeᵇ qemac, néᵇ merac imi hicᵇiyu merac qelia ménᵇ baeciguc hicᵇizac imuac ségiségi niᵇac qenzeᵇ manzeᵇ imi eluᵇ qemac. ²² Imuhucyanec deguc ewa biric imi onaru hezac, néᵇ muᵇguc inicba ewagina ségiségi waᵇu ségiségi imi ménᵇnéᵇ ménᵇ onagicmacac séc qahac wammac. ²³ Nalé imuaru ini iwawai ménᵇ niᵇac ménda qesinémmu. Hélaacnec téᵇgéᵇ énézéwa niᵇgic; Iwawai imuac me imuac nuac qaciguc qesigic Maᵇgocnéᵇ énécmimac. ²⁴ Éréma kecma nuac qaciguc iwawai ménᵇ niᵇac ménda welecanzu. Néᵇ welecgic énécmiyu onac ségiségi imi sécgémac.

²⁵ Séséc aciguc ac youmi énézézua, néᵇ nalé

mén hamac imuaru Maṅgocac zéman zé séséc ac ménda zéma bénzénanec zéasari énécmiman. ²⁶ Nalé imuaru nuac qaciguc welecmu. Ni onac niṅ wamma Maṅgocar u welecman imuhuc ménda énézézua. ²⁷ Imi mia yomuac niṅac, ini nuac goina héinéma ni Anutu arunec hayi imi ninzénégic imuac niṅ Maṅgoc eṅeyaoc onac goigina héiénécmimac. ²⁸ Ni Maṅgocarunec mama baec yomuhucgeṅ hayiac muṅguc baec yomi waima Maṅgocar u kemman. ²⁹ Zéyu tohotoho ichéra ieneṅ zégic; Degucmi séséc ac ménda zéma bénzénanec zéasarizan. ³⁰ Gi iwawai moczoṅ niṅasarianzan imuac niṅ méhnén mén ménda qesigéunec ac bakia zéanzan imi deguc niṅtecgicma gi Anutu arunec hanec imi ninzénégé génziṅ. ³¹ Ini degucdacmi ninzénégé nénzu imuhuc zéma Yesunén melemma zéyec. ³² Waṅu naléya hayu ini wainéma tuima kendacgic ni momacguc kecman. Waṅu nalé imi bec hazac. Waṅu nenacnec qahac, Maṅgocnéṅ niguc kecmac. ³³ Nuac qerinaiguc ini ewa bénzéninaguc kecmuac niṅ ac imuhucya imuhucya énézézua. Waṅu baec yomuac qeriaiguc zérabéra nimmu. Waṅu ewa bénzén kecmu, ni baecac kuha imi ogicdaczua.

17

Yesunén eṅeya niṅac welerec.

¹ Yesu ac imi zétecgéma kicya kurumeniguc hima yomuhuc welerec; Maṅgoc, nalé imi bec hazac. Naṅga edamuya mihicṅi mina,

Nanjanéñ gi edamuga mihicñigémmac. ² Ic embac geñgaoc minec imi moczoñ yanda kekec hémbénaña énécmimac niñac baec séc ic embac moczoñ galeñgé énécmimiawac qac buña imi minec. ³ Anutu héla momacguc gi zéma guac mélimimia Yesu Kristo niñéréc mimia iminéñ kekec hémbénaña wanzac. ⁴ Ni ai memañac zé nénec imi bec metecgédacma baeciguc gi edamuga mihicñigénzua. ⁵ Mañgoc, baec kurumeñ ménda hicñiyecnec giguc edamuna késa keri imi degucmi kicgaiguc némma edamuna mihicñi néna.

Yesunéñ tohotoho ichéra ionac niñ welerec.

⁶ Baecarunec ic embac nénec ionaru ni qac buñaga zéau énécmizua. Ieneñ imi guac buña, wañu ni nénec. Wañu ieneñ guac ackuazécga imi tohoanzu. ⁷ Wañu ieneñ iwawai moczoñ gi ni nénec imi guac murunec hayec imi deguc ninzu. ⁸ Ackuazéc nénec imi énécmidacba késadaczu. Imuac ni guarunec hayi imi hélacnec niñasarima geñ méli nénec imi ninzéhégzu. ⁹ Ni ionac niñ welecza, wañu baec séc ic ionac niñac qahac, néñ ic embac nénec ionac niñac welecza. Imi mia yomuac niñ, ini imi guac buña. ¹⁰ Ic embac nuaru hezac imi moczoñ guac. Wañu ic embac guaru hezac imi moczoñ nuac. Wañu ionarunec edamuna hanéñu mezua. ¹¹ Ni baeciguc nalé komodia méñ ménda kecmañ. Wañu ieneñ imuarunec kecgic ni guaru hamañ. Mañgoc Téréya, Nekañ momacguc keczic ésécnec ieneñ momacguc wammu niñac qacga nénec iminéñ añgéh tiénécmiwésémañ. ¹² Ni iniguc kecma guac

qacga nênnec iminêḡ aḡḡêḡ tiênécmiyi. Waḡu sugina igucnec mênêḡ mên kisikiyoḡ mênḡa mihicḡigic, nêḡ héla ac héla wammacac niḡ mên kisikiyoḡac buḡa waḡec inêḡnec sac kisikiyoḡ mi-hicḡiyec. ¹³ Waḡu degucmi ni guac hazua. Nuac séḡisêḡina iminêḡ ionac qeriginaiguc sécgêmac niḡac ac youmi baec yomuhucḡeḡ gézêzua. ¹⁴ Ni guac ackuazêc imi ênécmiwa, ni baec séc ic ionaru mênḡa toroqe ênécmima kecaḡzua êsêcnec ieneḡ acguc ionaru mênḡa toroqe ênécmima kecgic baec séc ic eneḡ hazêc waḡ ênécmizu. ¹⁵ Baec yomuhuc ḡeḡnec ênépêsiwêsémaḡac niḡ mênḡa welecgêḡzua, nêḡ biria igucnec aḡḡêḡ tiênécmiwêsémaḡ niḡac gézêzua. ¹⁶ Ni baec yomuac buḡa qahac êsêcnec ieneḡ baec yomuac buḡa qahac. ¹⁷ Guac ackuazêcḡa iminêḡ ac héla wanzac. Ac héla iminêḡ mêtêré ênécmiḡa. ¹⁸ ḡeḡ ni baec ic suginaiguc mêli nênnec êsêcnec neḡ i baec ic suginaiguc mêli ênécmizua. ¹⁹ Ac hélanêḡ mêtêré ênécmimacac niḡ ionac niḡ wamma ni nena mêtêré amuzua.

Yesunêḡ ninzêḡ ninzêḡ ic ionac niḡac welerec.

²⁰ Ni ionac niḡac sac mênḡa weleczua, nêḡ ackuazêc ênézêḡic nimma ninzêḡḡé nêmmu ionac niḡac momacnec welecgêḡzua. ²¹ Maḡḡoc gi nuac qerinaiguc kecaḡ ni guac qerigaiguc keczua imuhucyanec ieneḡ momacḡuc wamma nekaḡ qeriniraiguc kecgic baec séc ic ieneḡ gi ni mêli nênnec imi ninzêḡḡêmu. ²² Niri momac keczic imuhucyanec ini momacḡuc wammu niḡac ni edamuna nênnec imi ionac ênécmizua. ²³ Ieneḡ momacḡuc téḡḡêḡ wamma

kecmu niḡac neḡ ionac qeriginaiguc kecba geḡ nuac qerinaiguc kecba. Imuhuc wanzic baec séc ic embac ieneḡ geḡ ni méli néna hayi imi zéma nuac goina héinéḡanzaḡ éséc nec ionac goigina héi énécmianzaḡ imi héḡtecḡicmu.

²⁴ Maḡoc, ic embac geḡ nénnec ieneḡ ni dimucgeḡ kecmaḡ imuhucgeḡ niguc momacnec kecmuac niḡ wanzua. Imuhucgeḡ baec kurumeḡ ménda heyunec nuac siḡ niḡanzaḡ imuac niḡ edamuna mihicḡi nénnec imi momacnec hémmu.

²⁵ Maḡoc, nuac solaḡa miḡina, baec séc ic embac ieneḡ ménda niḡéḡzu. Waḡu neḡ gi niḡémba tohotoho ichéna ieneḡ geḡ ni méli nénnec imi niḡzu.

²⁶ Neḡ guac ḡac buḡaga measari énécmiwa niḡéḡzu. Ai imi memaḡac toroḡema mewa guac siḡga nuac muru hezac iminéḡ ionac muru hemac. Waḡu ni acḡuc ionac qeriginaiguc momacnec kecmaḡ.

18

Oliwa aiiguc Yesu késagic.

¹ Zéweleru tecḡéyu tohotoho ichéra iniguc baec imi waima Kidoron doku qericma keḡcic. Néwécgeḡa imuaru oliwa ai heyu Yesunéḡ tohotoho ichéra iniguc imuac qeriaiguc kereḡcic.

² Yesunéḡ ai imuhucgeḡ tohotoho ichéra iniguc toḡéaḡcic imuac niḡ Yuda Isikarioto Yesu andé ḡemiyec inéḡ ai imi niḡec.

³ Imuac hofac oo ic kiwahécḡina zéma Farisaio ic ieneḡ ai ichéra tosara méli énécmiḡic Yudanéḡ ai ichéra imi zéma yaré ic tuḡ onagicma ionac héna meénécmiyu ieneḡ kifa zéma lambe zéma yaréac

iwawai késama imuaru hagic. ⁴ Yesunéh iwawai hicnimimac imi bec moczon nindacma ionaru kemma qesiéncmiyec; Ini mérac hoczu? ⁵ Ieneḡ melemma zégic; Yesu Nazaretenecc iwac. Yesunéh melemma zéyec; Ni imi mia. Waḡu andé qeḡe ic Yuda Iskarioto i acguc iniguc momacnec naḡcic. ⁶ Waḡu Yesunéh, Ni imi mia, zéyu ieneḡ andé andé kemma baeciguc mama unuyec. ⁷ Yesunéh muḡc qesiéncmiyec; Ini mérac hoczu? Zéyu zégic; Yesu Nazaretenecc iwac. ⁸ Yesunéh melemma énézéyec; Ni imi mia zéma bec énézéua. Imuac ini ni hocnénguiguc ic tosara youmi waigic kemmu. ⁹ Imi mia, Gi nénnec imuacnec méḡ ménda méwétécgéwa sohozac, zéyec ac imi héla wammacac niḡac imuhuc zéyec. ¹⁰ Simon Petero souyagucnéḡ sou imi héréma hofac oo ic eḡeḡawac ai merac méḡ qema gezawa héiyaiguc heriru mayec. (Ic iwac qara imi Malko.) ¹¹ Yesunéh Petero ézéyec; Souga usuyaiguc tina. Sokoc Maḡgocnéḡ néḡec imi ni ménda nemaḡac zé ninzaḡ?

Yesu wagicma Anasi iwac keḡcic.

¹² Yaré ic tuḡ onac taséhécgina zéma ionac galeḡgina zéma Yuda ic ionac ai ic ieneḡ Yesu késama dérécgégic. ¹³ Dérécgéma wagicma walac Hanasi iwaru keḡcic. Waḡu Anasi imi Kayafa yawuḡ imuhucgeḡ hofac oo ic eḡeḡagina kerec iwac yéféya. ¹⁴ Kayafa iminéḡ mia becnec yomuhuc zéma Yuda ic zémindiḡi énécmiyec; Ic momacgucnéḡ ic embac sasala onac niḡ humu-mac iminéḡ hia wambacnec.

Peteronéh Yesu qaecgé miyec.

¹⁵ Simon Petero zéma Yesuac tohotoho icya mén Yesu méndaroc. Tohotoho ic mén imi hofac oo ic eñeñanéh nimmianec imuac niñ kemma moczon Yesuguc iwac sombenjiguc eñoc. ¹⁶ Wañu Peteronéh demin séñganjen nagu kuayaiguc nañec. Nañu duña ai merac mén hofac oo ic eñeñanéh nimmiyec inéh kemma awiawi embac mén naguiguc nañec imi ézéma Petero waguiru demin qeriaiguc éreyoc. ¹⁷ Awiawi embac naguiguc nañec iminéh Petero qesima zéyec; Gi ic imuac tohotoho icya mén me qahac? Zéyu Peteronéh zéyec; Ni qahac. ¹⁸ Ama sanjen qeyu welen qeçe ic tosara zéma ai ic ienen geric higic zeyu lelecgéma zonemma nanjic Petero i acguc iniguc momacnec geric zonemma nañec.

*Hofa oo ic eñeñanéh hénia
nimman zé Yesu qesimiyec.*

¹⁹ Hofac oo ic eñeñanéh iwac tohotoho ichéra ionac zéma ac ku énécmiyec imuac Yesu qesiyec. ²⁰ Yesunéh yomuhuc melemma zéyec; Ni baec séc ic onac winiñu énézéañi. Ni nalé séc azoazoro amaiguc me ocmuñ téréyaiguc zéwa Yuda ic acguc moczon haanjic. Ni sasanjiaiguc ac mén ménda zéyi. ²¹ Imuac némac niñac qesinézan? Ic embac gezac qema niñanjic imi onac muru acna qesiéncmina. Némac ac zéañi imi ienen ninzu. ²² Ac imuhuc zéyu ai ic mén hosuraiguc nañec iminéh méra tawéyanéh otoma zéyec; Héna imuhuc mia hofac oo ic eñeña ara melemma zézan? ²³ Wañu Yesunéh zéyec; Ac mén késpedesiraguc zézuaiguc késpedesira imuac zéauna. Wañu ni ac

héla zézuaiguc némac niñac nuzañ? ²⁴ Imuac Hanasinéñ Yesu qatéma hésayaguc méliyu hofac oo ic eñeña Kayafa iwac muru kenjic.

Peteronéñ munjuc munjuc Yesu qaecgé miyec.

²⁵ Simon Peteronéñ gericiguc zonemma nanju tosanéñ qesima zégic; Gi acguc ic imuac tohotoho ic mén me qahac? Wanju Peteronéñ Ni qahac zéma héla qaecgéyec. ²⁶ Wanju hofac oo ic eñeñawac ai merac mén, Petero gezawa herirec iwac sac tasia ménnéñ Petero yomuhuc zéyec; Gi eri aiguc i guc keric ni ménda iriczua me? ²⁷ Wanju Petero munjuc, Qahac! zéma héla qaecgéyu nalé sosola ménda wanju kuruc qarec.

Yesu Pilato wésiaiguc nanjec.

²⁸ Ama gianjianac Yesu wagicma Kayafawac ama kewuya imuac demin qeriaiguc kerengic. Wanju Yuda ic ieneñ ménda mezapi qeamuma nagu sacyaguc ogicma kenjic imuac kendon nene téréya imi efima newin zéma baec galenac ai amaiguc ménda engic. ²⁹ Imuhuc wangic Pilatonéñ yacma sénganjen ic embac ionac muru hinjacma qesiéncmiyec; Ic youmi némac hénia niñac késama hazu? ³⁰ Zéyu zégic, I biria ménda wambacnec imi guaru ménda wagicma hawinjec. ³¹ Zégic Pilatonéñ énézéyec; Eñaac wagicma kemma eñañ hénac aciguc gésimigic. Zéyu Yuda ic ieneñ zégic; Nini ic mén qehumuwinac kuc buña ménda késa kecziñ. ³² Haka imuhucya imi Yesunéñ eñeyaoc dimuhuc humumac imuac ara zéyec imi héla wammac niñac hicniyec. ³³ Pilatonéñ munjuc baec galenac

ama kewuya imuac qeriaiguc emma Yesu qaru enju qesimiyec; Gi Yuda ic ionac ic kewu me? ³⁴ Wañu Yesunéh duña qesimiyec; Qesiqesi imi genḡacarunec me ménéh nuac niñac gézézú? ³⁵ Zéyu Pilatonéh melemma zéyec; Ni Yuda ic me? Guagicma nuac muru hazu imi genḡa hénaoriñ hécgá zéma hofac oo ic kiwahécgá imi eneñ. Gi némac haka wañnec? ³⁶ Wañu Yesunéh yomuhuc zéyec; Nuac héngaleñ ama areña yandana imi baec yomuacnec qahac. Nuac héngaleñ ama areña yanda imi yomuacnec wambacnec imi nuac welenḡ qeḡe hécnanéñ aḡgéh tinemma yaré qegic Yuda ic ieneñ ménda népésiwunec. Wañu deguc nuac héngaleñ ama areña yanda imi baec yomuacnec qahac. ³⁷ Imuhuc wañu gi ic kewu qahac me? Imuhuc zéma Pilatonéh qesimiyu Yesunéh zéyec; Gi nuac niñac Ic Kewu zézanḡ imi hélacnec. Ni imuac niñac baec yomuaru hicñiyi. Ac hélawac héipuc wammañ zéma mayi. Imuac ic ménḡ ac hélawac buña keczaciguc imi nuac ewana nimmac. ³⁸ Zéyu Pilatonéh qesiyec; Ac héla imi némac? Imuhuc qesimaguc muḡguc séḡḡaḡḡeñ Yuda ic ionac muru hiḡḡacma yomuhuc énézézec; Iwaru késpedes ménḡ ménda mihicñizua. ³⁹ Naguc sacyaguc ogicma keḡḡic imuac kendoñ séc hésa ic momacḡuc hulac énécmiañi imi onac hakagina. Imuac Yuda ic onac ic kewu imi hulacmiwa hamac niñac wanzu me qahac? ⁴⁰ Zéyu muḡḡuc qacma zégic; Qahac! Ic imi qahac! Barabawac wanzinḡ! Wañu Baraba imi mia kaiziliweñ ic zéma kowu nene.

19

Pilatonéŋ Yesu iciguc qemuac zétecgéyec.

¹ Waŋu Pilatonéŋ Yesu wagicma hihilocnéŋ qeyec. ² Waŋu yaré ic ieneŋ hésa waiyagucnéŋ ic kewuac opoc mén mizima orucyaiguc héimima yaréac maleku qouc qoucŋia héimigic. ³ Héimigic tecgéyu wésiaiguc hama zégic; Ohec wahec, Yuda ic onac ic kewu. Imuhuc zéma méra tawéginanéŋ otogic. ⁴ Waŋu Pilatonéŋ ménŋucnec séŋgaŋeŋ hiŋgacma zéyec; Ninzu, ni késpedesira mén ménda mihicŋizua imi nimmu niŋac ic imi onac muru wagicma mazua. ⁵ Yesu maleku qouc qoucŋia zéma opoc waiyaguc mama naŋu Pilatonéŋ énézéyec; Héŋgic, ic youmi. ⁶ Zéyu hofac oo ic kiwahécŋina zéma ai ic ieneŋ i hémma qacma, Ic héŋgeŋa wéndaraiguc qena! Ic héŋgeŋa wéndaraiguc qena! zégic. Zégic Pilatonéŋ zéyec; Ni késpedesicya mén ménda mihicŋizua imuac eŋaoc wagicma kemma ic héŋgeŋa wéndaraiguc qegic. ⁷ Waŋu Yuda ic ieneŋ melemma zégic; Nonac muru hena ac he nénécmizac. Inéŋ, Ni Anutuac Naŋa zéyec imuac niŋ hena acnina tohoma wammimi i humucac buŋa wanŋac.

⁸ Pilatonéŋ ac imi nimma zénéŋa muŋguc yanda hiriyec. ⁹ Pilatonéŋ muŋguc baec galenac ama kewuya imuac qeriaiguc emma ézéyec; Gi dimuacnec? Zéyu Yesu ac kitiwa mén ménda zéyec. ¹⁰ Waŋu Pilatonéŋ muŋguc qesimiyec; Gi nuac ac bakia ménda melembésémaŋ? Ni hulacgémmaŋ zé hia hulacgémmaŋ waŋu Ic héŋgeŋa wéndaraiguc gumaŋ zé hia gumaŋac séc kuc buŋana imi henéŋzac imi gi ménda niŋasarizaŋ?

11 Zéyu Yesunéh melemma zéyec; Ounec ménda génuiguc kuc bunaganéh ménda nogicmac. Imuac niñ ic mén népésima guac muru haiyec iwac késpedesya imi guac késpedesga ogicma kunen yanda wanzac. 12 Ac imi zéyu nimma Pilatonéh Yesu dimuhuc hulacmiyu kemmac imuac hénaya horec. Wañu Yuda ic ienen yomuhuc zéma qac-manec nanjic; Gi ic imi waina mama hamaciguc gi Kaisawac alaya qahac. Ménéh mén eneya niñac Ni ic kewu zémac imi Kaisawac hazécya wammac.

13 Pilatonéh ac imi nimma Yesu wagiru somben hocnéh haigic hoturuyec imuhucgen hinjacma gésigési taticiguc tarec. Séngagen somben imuac qara imi Hebiraio aciguc Gabata. 14 Orañ imi nagu sacyaguc ogicma kenjic imuac kendon wammac, deguc imi imuac zérénqérén naléya, wañu kaiwe kiwa bec gumpiti wañu Pilatonéh Yuda ic yomuhuc énézéyec; Héngic, onac ic kewu. 15 Zéyu qacgic; Wagicma kenna, wagicma kenna. Ic héngeña wéndaraiguc qena. Zégic Pilatonéh qesiéncmiyec; Ni ic kewugina ic héngeña wéndaraiguc qemañ? Zéyu hofac oo ic kiwahécgina ienen zégic; Ic kewunina imi Kaisa, mén ménda keczac. 16 Tetcgiaiguc Pilatonéh ic héngeña wéndaraiguc qemu niñac oporec.

Yesu ic héngeña wéndaraiguc qegic.

Oporu yaré ic enen Yesu wagicgic. 17 Yesunéh eneyaoc ic héngeña wéndara huama baec boña mén qara Orucsic (Hebiraio aciguc Golgota.) imuhucgen kenjec. 18 Imuhucgen Yesu ic héngeña

wéndaraiguc qegic. Wañu i guc ic éréhéc momacnec uruma néwéc néwéc hai érécmigic nanjic Yesu imi suggiraiguc nanjec. ¹⁹ Pilatonéñ kiwi ménj oma ic héñgeña wéndara qahaiguc qeyu heyec. Wañu yomuhuc ooyawac heyu olongic; Yesu Nazareteneç, Yuda ic onac ic kewu. ²⁰ Baec Yesu qegic nanjec imi ama areña yanda hosuraiguc heyec imuac niñ Yuda ic sasalanéñ kiwi imi olongic. Wañu kiwi imi Hebiraiio ac zéma Latin ac zéma Girik aciguc ogic heyec. ²¹ Wañu Yuda ic ionac hofac oo ic kiwahécgina ieneñ hama Pilato qetalimima zégic; Yuda ic ionac ic kewu imuhuc ménda oma, Ic yomi zézacnéñ; Ni Yuda ic onac ic kewu, imuhuc owéséna. ²² Zégic Pilatonéñ melemma zéyec; Némac ac ozua imi neñ imuhuc ozua.

²³ Yaré ic eneñ Yesu ic héñgeña wéndaraiguc qegic nañu malekuya mema méndéngic kembon qahac wañu sécgina momac momac késagic. Maleku qeria ménj heyec imi toroya qahac. Ounec hénima héigic emu hiñgacma tecgéyu usuya momacguc wañec. ²⁴ Imuac niñ ieneñ eñaoc yomuhuc emiñgic; Yomi ménda muzuracgéni taru mérac wammac imi sumbic néma hénni. Haka youmi kiwi téréyaiguc ac yomuhuc ogic hezac imi héla wammacac niñ hiçñiyec; Ieneñ malekuna sugginaiguc méndemma késagic. Wañu nuac malekuna késawiñ zéma sumbic négic. Yaré ic ieneñ wañgic imi, imi mia. ²⁵ Wañu Yesuac ic héñgeña wéndara hosuraiguc neñgocya zéma neñgoc komocya zéma Klopawac iniña Maria zéma Makdala Maria eneñ nañgic. ²⁶ Yesunéñ neñgocya zéma tohotoho icya ménj siñ nimmianjec

imi hosuraiguc nanjic iricma enjeya nenjocya ézéyec; Embac hénna guac nanja imi. ²⁷ Wañu iwac tohotoho icya ézéyec; Hénna, guac nenjocga imi. (Nalé imuhuc genjec tohotoho icya iminénj Yesuac nenjocya wagicma iwac amaiguc kemma keroc.)

Yesu humuyec.

²⁸ Imuhuc zéma Yesunénj iwawai moczon sécgédarec imi nimma kiwi téréyaiguc ac hezac imi héla wammac niñac, Owuruñña qanjararan qezac, zéyec. ²⁹ Wañu imuaru kiruñ ménj wainj howuragucnénj kuaya qeyu tarec. Taru ienenj konduñ kagalic quduñgéma zoroc susuriaiguc koroma Yesuac kuayaiguc nanjégic enjec. ³⁰ Yesu imi nema yomuhuc zéyec; Tecgézac. Imuhuc zéyuguc orucya sigéma mayu uñaya waimiyec.

³¹ Ai meme imi Sabata imuac mambéc naléya, wañu oranj imi Sabata kendoñ yandayaguc, imuac niñac qamoc imi ic héngeña wéndaraiguc imuhuc ménda nammu niñac Yuda ic ienenj Pilato yomuhuc qesimigic; Hénagina sira kuma qamocgina metecgégic mamu. ³² Wañu yaré ic ienenj hama ic éréhéc Yesuguc momacnec urugic nanjoc walac ménjac hénaya sira kumaguc andiaiguc ménjac imuhucyanec kugic. ³³ Yesuac hama hénjic inénj bec humuyu hénaya sira ménda kugic. ³⁴ Wañu yaré ic ménjénj luacyanénj iwac maréña nézénjéyu nalé imuarunec sacya zéma dokuya mayec. ³⁵ Ménj kiwanénj imi héñec inénj héipucya wamma zézac. Wañu iwac ac imi hélacnec. Wañu ac héla zézac imi enjyaoc ninzac. Imi mia ini momacnec

ninzéngému niḡac héipucya wanzac. ³⁶ Imi mia kiwi téréyaiguc ac yomuhuc ogic hezac imi héla wammac niḡac hicḡiyec; Sira ménḡ ménda kugic zéngémac. ³⁷ Waḡu kiwi téréya ménḡ imi yomuhuc ogic hezac; Ienenḡ i nézéngégic iwac kicgina hima hémmu.

Yesu téngégic.

³⁸ Yesuac tohotoho ic ménḡ Yosefe Arimataia ama arenḡ yanda igucnec imi Yuda ic ionac bawa yandiyu sanḡima ninzéngéyec. Inénḡ Yesuac qamora memac niḡac Pilato qesiyu Pilatonénḡ oaec zémiyu kemma Yesuac qamora mema keḡec.

³⁹ Waḡu becneḡ sinḡiyaiguc Yesuac muru hayec Nikodemo i acguc haléc mér zéma aloe imi 30 kiloac séc mutulaḡéma lelecgéma mema hayec.

⁴⁰ Waḡu Yesuac qamora mema Yuda ic ienenḡ qamoc téngéanḡic imuac haka méndacma haléc héménḡaguc imi héima héima malekunénḡ osoyoc.

⁴¹ Waḡu Yesu qegic imuaru kisi ménḡ heyec. Waḡu imuac qeriaiguc baḡec ménḡ qelia ésé oraragic heyec. Imuhucgeḡ qamoc ménḡ ménda haigicnec heyec.

⁴² Waḡu Yuda ic onac Sabatawac zéréḡqéréḡ naléya imuac niḡ baḡec hosuru heyec imuhucgeḡ Yesuac qamora haiyoc.

20

Yesu humuc igucnec yarec.

¹ Sonda sinḡunec ama ewiawac Maria Makdala inénḡ kic suaḡ baḡeciguc kemma héḡu hoc yanda imi kuaya igucnec qililiḡégic anḡéma naḡec. ² Waḡu Simon Petero zéma tohotoho icya ménḡ Yesunénḡ siḡ nimmianḡec iorac muru

usuñec hama yomuhuc érézéyec; Miñ Kewuac qamocya imi kic suañ igucnec mema keñgic. Wañu dimucgeñ haizu imi ménda ninziñ. ³ Zéyu Petero zéma tohotoho ic ménñ ekaocnec yacma kic suañ bañeciguc keñoc. ⁴ Wañu ekawu usuñec keñic tohotoho ic ménñ imi Petero ogicma focdac kemma bec walac eri kicsuañ bañeciguc kendarec. ⁵ Kemma sigéma qeria héñu lineñ maleku heyu héñec wañu qeriaiguc ménda kereñec. ⁶ Simon Peteronéñ méndacma hama bañec qeriaiguc kemma héñu malekunec heyec. ⁷ Wañu kereñ orucya osogic imi momacnec kuma lakec haigic maleku qara lineñ imiguc ekac ekac heyoc. ⁸ Wañu tohotoho ic ménñ kic suañiguc walac hayec iminéñ degucguc keremma hémma ara ninzénégéyec. ⁹ (Wañu kiwi téréyaiguc humuc igucnec qelima yacmac imuhuc ogic hezac imi ménda niñsariyocnec.) ¹⁰ Wañu muñguc liliñgéma amagiraiguc keñoc.

Maria Makdala inéñ Yesu mihicñiyec.

¹¹ Wañu Maria kic suañ bañec kuayaiguc siacmanec nañec. Namma siacma kiwa hiyu ou bañec qeriaiguc eñec. ¹² Hima héñu kua meme uña éréhéc malekugira lalac lalacnec qamoc heyec imuaru ménñéñ héñiaiguc ménñéñ orucyaiguc taroc. ¹³ Wañu qesimiyoc; Embac némac niñac siaczañ? Qesiyic zéyec; Ieneñ Miñ Kewuna mema keñgic. Wañu dimucgeñ haizu imi ménda ninzua. ¹⁴ Imuhuc zéma liliñgéma héñu Yesu imuhucgeñ nañec. Wañu embac inéñ i imi Yesu imi ménda héñtegirec. ¹⁵ Wañu Yesunéñ yomuhuc qesimiyec; Embac némac niñ

siaczan? Gi mérac hoc keczan? Wañu embac inéñ niñu ai miñina éséc nec wañu qesimiyec; Ic kuney* geñ iwac qamora mema kenzañiguc i dimucgeñ haizan imi nézéma kemma mewa. ¹⁶ Zéyu Yesunéñ zéyec; Maria. Zéyu nimma muñguc lilingéma Hebiraiio aciguc Raboni! zéyec. (Neñañ aciguc kiwi ic.) ¹⁷ Wañu Yesunéñ zéyec; Ménda nosina ni Mañgocnawac muru ménda enzuanec. Dac munahécna ionac muru kemma yomuhuc énézéma; Mañgocna, onac Mañgocgina momacnec, Anutuna, onac Anutugina momacnec wawaña iwac muru emmañ. ¹⁸ Zéyu Maria Makdala inéñ ac suruc imi mema tohotoho ichéra ionac muru keñec. Kemma ni hélacnec Miñ Kewu hénzua Miñ Kewunéñ yomuhuc nézézac zéma ac suruc wañ énécmiyec.

Yesunéñ tohotoho ichéra ionac muru hicji énécmiyec.

¹⁹ Sonda maria kaiwe hiñgaru tohotoho ichéra Yuda ic ionac niñac bacgina yandiyu nagu héima tacgic Yesu wininima sugcinaiguc namma zéyec; Luaenéñ iniguc heyu. ²⁰ Ac imuhuc zéma méria zéma maréña imi énézéyu héngic. Tohotoho ichéra ieneñ Miñ Kewugina héntegicma ségiségi yanda wañgic. ²¹ Wañu Yesu muñguc énézéma zéyec; Luaenéñ iniguc heyu. Mañgocnéñ ni méli nénzac éséc nec neñ ini méli énécmizua. ²² Ac imuhuc zémaguc kua wéséséya ionaru hihima énézéyec; Uña Téréya megic. ²³ Ini méñac méñ kápésicgina wai énécmizuiguc kápésicgina

* **20:15:** Girik aciguc; Miñ kewu.

imi qahac wañzac. Ini kápésicgina ménda wai énécmizuiguc kápésicgina imi hezac.

Yesunéh Tomawac muru hichimiyec.

²⁴ Yesuac tohotoho ichéra 12 sugcina igucnec méné qara Toma (Didimo[†] zémiangic) iminé Yesu hayec nalé imuaru iniguc ménda tarec. ²⁵ Tohotoho ichéra togaranéh, Nini Miñ Kewu hénziñ, zéma ézégic Tomanéh yomuhuc zéyec; Mériaiguc birin lépécya imi ménda hémma mérana merawanéh birin hingarec imi ménda osima mérananéh iwac maréñaiguc ménda osinimmañiguc imi ni ménda ninzéhémmañ. ²⁶ Ai meme 8 tecgéyu Yesuac tohotoho ichéra muñguc ama imuac qeriaiguc tacgic nalé imuhucgeñ Tomanéh i iniguc momacnec tacgic. Nagu imi héima wété sulugic heyec, wañu Yesunéh haréma sugcinaiguc namma zéyec; Luaenéh iniguc heyu. ²⁷ Imuhuc zéma Tomawac niñ zéyec; Méragawac merawanéh yomuhucgeñ suluma mérana osima hémma maréñaiguc méraga haina hingaru osima niñna. Wañu ewa éréhéc ménda wamma ninzéhéna. ²⁸ Tomanéh melemma zéyec; Nuac Miñ Kewuna zéma nuac Anutuna! ²⁹ Zéyu Yesunéh ézéyec; Gi kicganéh némmaguc ninzéhé nénzañ? Wañu méñnéñ méné ménda némmañec ninzéhé némmu imi eneñ ségiségi ginaguc wammac.

³⁰ Yesunéh tohotoho ichéra ionac kicginaiguc asé kiwi icnéñ ménda memeya sasala méné acguc meyec, néñ imi moczoñ kiwi yomuac qeriaiguc

[†] **20:24:** Didimo imi; Neñañ aciguc Héi séwi séwi.

ménda odacba hezac. ³¹ Ini Yesu imi Kristo Anu-tuac Naŋa keczac imi ninzénǵéma iwac qaraiguc kekec késa kecmuac niŋ kiwi youmi ozua.

21

Tohotoho ichéra ieneŋ Yesuac ara tohoma kon-duŋ lambéc sasala hérégic.

¹ Imuac andiaiguc Yesunénŋ muŋguc Tiberia konduniguc tohotoho ichéra ionac muru wininiyec. Haka imi yomuhuc hicŋiyec; ² Simon Petero zéma Toma (Didimo* zémiaŋgic) zéma Natanael Galilaia baec Kana imuacnec zéma Zebedaiio naŋhéréra zéma Yesuac tohotoho ic éréhéc ménŋ iereŋ momacnec kecgic. ³ Waŋu Simon Peteronénŋ énézéyec; Ni kondunŋ lambéc késamaŋ zé konduniguc kemmaŋ. Zéyu ieneŋ Nini imuhucyanec giguc kembiŋ zégic. Waŋu hiŋgacma kemma zéiciguc emma keŋgic. Waŋu siŋi imuaru iwawai ménŋ ménda késagic. ⁴ Kaiwe kiwa deniŋ deniŋ éréyu Yesu doku giŋgiŋa sakasaciguc naŋec. Waŋu tohotoho ichéra ieneŋ Yesu naŋec imi ménda héŋteggic. ⁵ Waŋu Yesunénŋ énézéyec; Merachéčna, kondunŋ lambéc ménŋ késazu me qahac? Zéyu, Qahac, zégic. ⁶ Waŋu énézéma zéyec; Uficiŋina héiginaigucgeŋ gilima tosara késamu. Zéyu imuac séc waŋgic kondunŋ lambéc sasala kuaya qeyec. Imuac niŋac hérémuac séc qahac waŋec. ⁷ Waŋu tohotoho ic ménŋ Yesunénŋ siŋ nimmiaŋec iminénŋ Petero ézéyec; Imi Miŋ Kewu! Waŋu Simon Peteronénŋ, Imi Miŋ Kewu zéyec imi nimma malekuya

* **21:2:** Didimo imi; Neŋaŋ aciguc Héi séwi séwi.

ménda héima kerec imuac niñac malekuya focdac kembraiguc zikima konduniguc luma hiñgarec. ⁸ Kondun giñgiña igucnec kemma nanjic baec igucnec 100 mita imuac séha ménda wañec. Imuac niñac tohotoho ichéra tosara ieneñ zéiciguc ufc kondun lambéc kuaya qeqeyaguc imi héréma hagic. ⁹ Baeciguc éréma héngic geric zema nanu imuac qahaiguc kondun lambéc tosara zéma saméñ tosara tarec. ¹⁰ Wañu Yesunéñ énézéyec; Kondun lambéc degucmi késazu imi tosara mema hagic. ¹¹ Imuhuc zéyu Simon Peteronéñ zéic qahaiguc emma ufc héréma sénganjeniguc haiyec. Wañu kondun yañ kunéñ kunéñ kuaya qegic qétéya 153 imuac séc wañec. Kondun yañ sasala imuhucyanec, néñ ufc imi ménda tegirec. ¹² Wañu Yesu unuruma zéyec; Hama nene negic. Wañu ieneñ ic imi Miñ Kewugina imi nindacgic imuac niñ méñnéñ méñ, Gi méré? zéma ménda qesimiyec. ¹³ Wañu Yesu hama saméñ mema énécmima lambéc imuhucnec énécmiyec. ¹⁴ Yesunéñ humuc igucnec yacma tohotoho ichéra winini énécmiyu yomi bec hatac haréwéc wañec.

Yesunéñ Petero ai buña qemiyec.

¹⁵ Nene nedacgic Yesunéñ Simon Petero qesimiyec; Simon Petero, Yohaneac naña, gi iwawai youmi onogicma nuac siña niñanzañ? Zéyu Simon Peteronéñ melemma zéyec; O, Miñ Kewu, neñ guac siña niñanzua imi gi ninzañ. Zéyu Yesunéñ zéyec; Nuac rama komoc komoc hécna imi gumu énécmiwésémañ. ¹⁶ Wañu Yesunéñ muñguc ézéyec; Simon Yohaneac naña, gi nuac

siɲna niɲanzaɲ? Zéyu inéɲ melemma zéyec; O, Miɲ Kewu ni guac siɲga niɲanzua imi gi ninzaɲ. Zéyu Yesunéɲ ézéyec; Nuac rama imi galeɲgé énécmiwésémaɲ. ¹⁷ Waɲu hatac haréwéc muɲguc qesimiyec; Simon, Yohaneac naɲa, gi nuac siɲna niɲanzaɲ? Waɲu, Gi nuac siɲna niɲanzaɲ, zéma hatac haréwéc qesimiyu Peteronéɲ niɲ yéwérima zéyec; Miɲ Kewu gi iwawai moczoɲ nindaczaɲ ni guac siɲga niɲanzua imi gi ninzaɲ. Zéyu Yesunéɲ zéyec; Nuac rama imi gumu énécmiwésémaɲ. ¹⁸ Ni hélacnec téɲgéh gézéwa, gi sac qeli kecnciguc geɲgacnec rikunɲa zikima siɲga tohoma keɲha waɲaɲnec. Waɲu ic yanda wambésémaɲ imuaru imi gi méraga suluna ic méɲnéɲ rikunɲanéɲ kembraɲgaguc zikima baec méɲac ménda kemmaɲ zé ninzaɲ imuaru guagicma kemmac. ¹⁹ Ac imi zéyec imi Peteronéɲ dimuhuc humuma Anutu mepésimimac imuac séciguc héima zéyec. Imuhuc zémaguc, Ni méndacnéna zéyec.

²⁰ Waɲu Peteronéɲ liliɲgéma andiaiguc héɲu merac méɲ Yesunéɲ siɲ nimmiaɲec iminéɲ méndac érécmima hayec. Inéɲ siɲiya méɲiguc nene nema tacgic imuaru Yesuac tétécyaiɲguc lapiɲgéma héima tacma, Miɲ Kewu mérénéɲ andé gumac? zéyec imi mia. ²¹ Peteronéɲ ic imi hémma Yesu qesiyec; Miɲ Kewu, ic yominéɲ dimuhuc wammac? ²² Yesunéɲ ézéyec; Liliɲgéma hamaɲ nalé sura imuac séc kecmac niɲ wambinec imi guac ai wammac me? Geɲ imi, méndac néna! ²³ Waɲu suruc iminéɲ dac muna hécnina ionac gezacginaiguc hiɲgacdaru

yomuhuc zésaigic; Merac youmi ménda humu-
mac. Wañu Yesunéñ Inéñ ménda humumac
imuhuc ménda zéyec, néñ lilingéma hamañ nalé
sura imuac séc kecmac niñ wambinec imi guac ai
wammac me? imuhuc zéyec.

²⁴ Yesuac tohotoho icya iminéñ mia iwawai
yomuac héipuya wamma kiwi yomi oyec. Wañu
héipucya wamma zéyec imi hélacnec wanzac imi
nini ninziñ.

²⁵ Wañu Yesu haka tosara mériñ sasala yanda
wañec. Imi moczoñ owacnec baec kurumeñiguc
kiwi imi moczoñ hia ménda haihaiyawac séc
wambacnec.

SISIPAC AC QELIA
The New Testament and Psalms in the Kube Language
of Papua New Guinea
Buk Song na Nupela Testamen long tokples Kube long
Niugini

copyright © 2012 Global Bible Translators

Language: Mongi (Kube)

Translation by: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

0403b50f-078d-52e2-a203-056e8a430665